EUROOPA LIIT

London jääb alati number üheks

Eestit kui järgmist Euroopa Liidu eesistujariiki külastanud Londoni lordmeer Andrew Parmley on kindel, et London jääb ka pärast Brexitit Euroopa finantspealinnaks – sealne keskkond on kolimiseks lihtsalt liiga suur. ▶ 8–9

ÄRIKINNISVARA

EfTEN kakleb Lätis Jelgava lossi lähedal

EfTEN Capital ostis Lätis Jelgava linnas maatüki, et ehitada sinna kaubanduskeskus. Kohalikud protestivad ja kaebasid presidendile, EfTEN aga palus kaitsepolitseil uurida, kas protestija saab ehk raha Venemaalt. ▶ 2

INVESTOR

Barbie tootja mängib investorite närvidega

Maailma ühe suurema mänguasjatootja Matteli viimase aja tulemused ja tegemised on pannud investoreid kukalt kratsima. Kuigi aktsia hinnasiht on kõrge, paistab tõusuteel mitu takistust. ▶ 14–15

PÄEVA TEGIJA ▲

Nordica suurendab haaret

Lennufirma Nordica teateas eile uued sihtkohad, kuhu juba lähemal ajal lende alustatakse. Nendeks on Peterburi, Göteborg ja Hamburg. Lisaks on seoses Eesti eesistumisega suurendatud liinilendude ja istekohtade arvu olulisematel liinidel, eelkõige Brüsseli, Stockholmi ja Oslo suunal, rääkisid Nordica juhid. **Jaan Tamme** juhitav ettevõte on aastase Nordica kaubamärgi all tegutsemisega suutnud parandada tulemusi lendude toimumise osakaalus ja 15minutises täpsuses. Kokku on Nordical suvehooajal 19 sihtkohta.

▶ Loe lisaks lk 2

Äripäev

Ausalt ja kartmatult

Kolmapäev, 22. märts 2017
nr 56 (5654) **3 eurot**

EUR/USD	USD/EUR	EUR/SEK	EUR/RUB	NordPool	Euribor
1,0813 ▲	0,9248 ▼	9,4912 ▲	61,8423 ▲	28,66 ▲	-0,241 ▲

PIIMATÖÖSTUS

Karastunud tippjuht

Kolleegid peavad piimatööstuse Tere uut juhti Margit Taltsi karastunud terasjuhiks, kes saanud kogemusi nii kriisi kui ka buumi ajal. ▶ 4–5

▼ Edukalt kümmekond aastat Maag Gruppi juhtinud Margit Talts on olnud avalikkuse jaoks suhteliselt nähtamatu.
FOTO: ANDRAS KRALLA

LÜHIDALT

Sapožnin asus juhtima munatööstust

Eesti suurima munatööstuse DAVA Foods Estonia juhina asus ametisse Vladimir Sapožnin. Ettevõtte fookuses on sel aastal tooteinnovatsioon, meeskonna tugevdamine ning kasumlik munamüük seoses munaturu ületootmisega. Ettevõtte käibeks prognoosib Sapožnin 8 miljonit eurot.
Sapožninil on pikaajaline töökogemus toiduainetööstuse ettevõtetes. Ta on olnud kaheksa aastat Cola-Cola müügi- ja turundusdirektor Eestis, Leedus, Soomes ja Venemaal; Allied Domecq Spirits & Wine Eesti tegevjuht, Saku Õlletehase müügidirektor, NP Foods Groupi kommertsdirektor Lätis. Viimati oli Sapožnin Fazer Eesti müügidirektor.

Äripäev teeb oma raadiojaama

Tehnilise järelevalve amet tunnistas Harjumaa levipiirkonna konkursil parimaks Äripäeva taotluse.
Äripäeva raadio alustab Harjumaal sagedusel 92,4 MHz tegevust 8. juunil. Praegu teeb Äripäev raadiosaateid *podcast*'ina veebi.

Koduostjale kehtib uus kord

Alates eilsest on õigus elamukinnisvara krediidiasutusele laenutagatiseks hinnata üksnes kutselistel hindajatel. Ilma selle hinnanguta enam kodulaenu ei saa, teatas Arco Vara. Muudatus on seotud laenuandjatele kehtestatud uue määrusega, mida kohaldatakse kodulaenu tagatiseks oleva kinnisvara hindajale, hindamisele ja selle dokumenteerimisele. Seadus nõuab, et kinnisvara hindaja peab olema piisavate teadmiste, kogemuste ja oskustega ning piisavalt sõltumatu krediidi andmise otsuse tegemise protsessist, et anda objektiivne ja erapooletu hinnang kinnisvara väärtusele. Kinnisvara hinnatakse kooskõlas vara hindamise hea tavaga, mille aluseks on ühtne ja väljakujunenud turupraktika.

ÄRIKINNISVARA

EfTEN sõdib Lätis keskuse pärast

JAROSLAV TAVGEN
jaroslav.tavgen@aripaev.ee

EfTEN Capital ostis Lätis Jelgava linnas kahe miljoni euro eest maatüki, et ehitada sinna kaubanduskeskus, kuid põrkus ootamatule vastuseisule. Keskuse vastu hakkasid protestima kohalikud elanikud, kirjutab Äripäeva sõsarleht Delovõje Vedomosti.

Probleem sai alguse juba oktoobris ning nüüdseks on lahendamiseks appi palutud ka Läti president.

Initsiatiivgrupp, mida juhib ajakirjanik Gaitis Grutups, asus toona korjama allkirju kaubanduskeskuse Depo rajamise vastu. Veebruaris saatis enda taha nii ettevõtjaid kui ka kunstnikke kogunud grupp murekirja president Raimonds Vejonisele. Protestijate väitel rikub projekt linnamaastikku, kuna on võõrelement. Lisaks arvavad protestijad, et kaupluse ja lao ehitus linna sissesõidule ei too linnale kasu, kuna 120 uut töökohta võib omakorda tuua kaasa koondamisi või pankrotte teistes kauplustes.

Eile sai juhtum jätku, kui suuresti Eesti kapitalil põhinev EfTEN Capital pöördus Läti kaitsepolitseisse palvega uurida, kes on Depo kaubanduskeskuse vastase kampaania taga, kuna ettevõtte juhtkonna hinnangul võidakse seda rahastada Venemaalt.

▲ **Viktors Savins juhib EfTEN Capitali tegevust Lätis.** FOTO: LETA/SCANPIX

> **On kaks kahtlust. Esimene neist, et selle protestiaktsiooni tellisid konkurendid. Teine, et see on valimiskampaania ja võitlus võimu eest.**
> **Viktors Savins**

"Viimasel ajal käib Jelgavas aktiivne tegevus, püütakse avalikkust meelestada kaubanduskeskuse ehitamise vastu. Nad räägivad kõikide jelgavlaste nimel, kasutavad meediat, kirjutavad kirju ning desinformeerivad elanikke. Üks tuntumaid aktiviste on Viktor Guštšin, kes on tuntud kui Venemaa huvide radikaalne esindaja ja Läti-vaenulike ürituste korraldaja. Palume kaitsepolitseil uurida Guštšini tegevust. Ta võib olla seotud välismaiste luureteenistustega," seisab EfTENi teates.

Delovõje Vedomosti vestles Viktors Savinsiga, kes juhib EfTEN Capitali tegevust Lätis. Tema sõnul on protestid hästi organiseeritud ja tundub, et ka rahastatud. "Me ei tea, kes selle taga seisab. On kaks kahtlust. Esimene neist, et selle protestiaktsiooni tellisid konkurendid. Teine, et see on valimiskampaania ja võitlus võimu eest. Täpset vastust me ei tea, mistõttu pöördusimegi politseisse palvega see välja uurida," rääkis Savins.

Ta lisas, et protestide korraldajad eksitavad avalikkust. Näiteks räägitakse, et keskus kerkib kohaliku vaatamisväärsuse Jelgava lossi vastas olevale põllule, kus toimuvad kontserdid, kuid see pole tõsi. "Kaubanduskeskus plaanitakse ehitada teise kohta, aga inimesed detailidesse ei süvene – öeldi "lossi vastas", järelikult "lurjused" ehitavadki," selgitas Savins.

Projekteerimist protestid takistanud ei ole ja ehituseni pole veel jõutud. Plaani järgi peaks Depo olema valmis järgmisel aastal.

Kui maatükk osteti 2 miljoni eest, siis kogukulud võivad ulatuda 10 miljoni euroni.

LENNUNDUS

Nordica juhid on tulemustega rahul

URMO ANDRESSOO
urmo.andressoo@aripaev.ee

"Nordical läheb hästi. Me areneme ja oleme tugevad. See sõnum võiks kõigi reisijate ja konkurentideni jõuda," ütles lennufirma värske turundus- ja kommunikatsioonijuht Toomas Uibo.

Võrreldes aasta varasemaga on tänavu Nordicaga reisinud rohkem inimesi. Kui 2016. aasta jaanuaris teenindati *ca* 19 000 klienti, siis tänavu esimesel kuul juba ligikaudu 33 500. Veebruaris oli vahe suuremgi – umbkaudu 18 000 *versus* 32 000.

Samuti on vähenenud ära jäänud lendude arv. "Eelmise aasta alguses oli ligi neli korda tõenäolisem, et lend ära jääb, kui täna," illustreeris Nordica finantsjuht Ahto Pärn.

Kahjum väiksem kui piiriks seatud 15 miljonit eurot

Edusammud kajastuvad Pärna sõnul ka ettevõtte majandustulemustes.

"2016. aasta alguses ütlesime, et ei taha 15 kuu pikkuse ülesehitusperioodi käigus teenida üle 15 miljoni euro kahjumit. Praeguseks oleme saavutamas paremat tulemust," tõdes Pärn. Täpsetest numbritest saab tema sõnul rääkida mais.

Lisaks sai Nordica lennutegevuse igapäevase opereerimisega tegelev tütarfirma Regional Jet IOSA tõendi, mis tähendab kõrgeimat ohutuse ja kvaliteedi standardit lennunduses. "Oleme otsekui lõpetanud keskkooli – meil on nüüd käes diplom, mis võimaldab meil kõigi lennufirmadega koostööd teha," ütles Regional Jeti tegevjuht Sven Kukemelk.

Järgnevatel kuudel avab Nordica kolm uut otseühendust: Pererburi, Göteborgi ja Hamburgi. Suvehooajal tõuseb otseühenduse arv Euroopaga 19ni. "Väited, et meiega ju ei saa kuhugi lennata, ei pea paika," sõnas Uibo, viidates, et sihtkohtade arvult järgmine Tallinna lennujaamas tegutsev lennufirma lennutab inimesi vaid kuude lennujaama.

Uibo sõnul on Nordica n-ö lennuportfelli peagi lisandumas üks keskne sihtkoht, mis oleks Nordica aken Euroopast kaugemale. "Proovime enne betooni ära valada ja siis ütleme välja," lisas Uibo.

TAMREX

Usalda tulekustutite KONTROLL ja HOOLDUS asjatundjatele!

-10%
1 kg
2 kg
3 kg
(pulberkustutid)

OSTA AUTOKUSTUTI SOODUSHINNAGA

Kampaania kestab 01.03–31.03.2017
Hind kehtib ainult TAMREXi esindustes.

-35%
KUSTUTIKONTROLL
3.24 €
(Tavahind 4.98 €)

KUI TIHTI PEAB TULEKUSTUTEID KONTROLLIMA?

1 AASTA TAGANT
Tulekustuteid, mida hoiate AUTOS, veesõidukis või välistingimustes.

2 AASTA TAGANT
Kõiki tulekustuteid (v.a neid, mis asuvad sõidukis või välistingimustes).

MIS ON TULEKUSTUTI KONTROLL?

Kontrolli eesmärk on tagada tulekustuti hea töökord, ohutus ning vastavus tootja poolt ettenähtud tehnilistele nõuetele. Kustutikontrolli käigus teostatakse kõik tootja poolt ettenähtud kontrolli toiminguid.

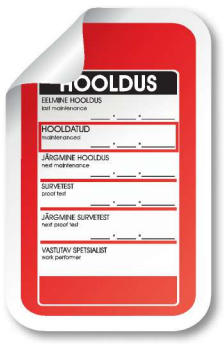

MIS ON TULEKUSTUTI HOOLDUS?

Hooldust teostatakse vastavalt tootja poolt ettenähtud hooldusjuhendile. Vahetatakse kuluosad ja teostatakse katsed, et tagada tulekustuti töövalmidus.

Too tulekustuti hooldusesse kohe, kui:
- oled seda kasutanud;
- kontrolli käigus ilmnesid puudused, mistõttu ei saa olla kindel, et tulekustuti oleks töökorras ja ohutu kasutajale;
- jõuab kätte perioodilise hoolduse / survetesti (5a /10a) tähtaeg.

Kõikide TAMREXi pulberkustutite hooldusvälp on 10 aastat.

Mitmete madalama kvaliteediga pulberkustutite perioodiline hooldus saabub juba 5 aasta möödudes.

100 % kindla garantiimärgi tagab hoolduskeskuse kuulumine Eesti Tuleohutus-paigaldiste Hooldajate Keskliitu (ETHK).

KES SAAB TULEKUSTUTIT KONTROLLIDA JA HOOLDADA?

Tulekustutite kontroll- ja hooldustoiminguid võivad teostada hoolduskeskused, kellel on asjatundlikud spetsialistid, vastav oskusteave, pädevus, seadmed ja registreering MTR-s ning inspekteerimisasutuse heakskiit. Hoiduge juhuslike ja ebausaldusväärsete teenuse pakkujate eest, kes ei oma vajalikku pädevust, kuna nii ei ole tagatud tulekustutite töövalmidus.

KAS SINA TEAD, ET...

... niinimetatud „kummihaamriga tulekustuti toksimine“ pole kustuti kontroll? See ei anna mitte mingisugust kindlust, et su tulekustuti on töökorras kui teda vaja peaks minema!!!

... manomeetri osuti rohelises ei garanteeri tulekustuti töökorras olekut?

*Kehtiva kontrollkleebisega varustatud **pealtnäha töökorras** tulekustutitelt maha keeratud manomeetrid.*

EESTI OHUTUSETTEVÕTE
ANNAME TÖÖD JA MAKSAME MAKSE EESTIS

TAMREX OHUTUSE OÜ
Tel 654 9900 Faks 654 9901 e-post: tamrex@tamrex.ee www.tamrex.ee

TALLINN	TARTU	PÄRNU	RAKVERE	VILJANDI	JÕHVI	VÕRU	VALGA	NARVA	HAAPSALU	PAIDE	JÕGEVA	TÜRI	RAPLA
Laki 5, Pärnu mnt 130, Katusepapi 35	Aardla 114, Ringtee 37a	Riia mnt 169a, Savi 3	Pikk 2	Riia mnt 42a	Tartu mnt 30	Piiri 2	Vabaduse 39	Maslovi 1	Ehitajate tee 2a	Pikk 2	Tallinna mnt 7	Türi-Alliku	Tallinna mnt 2a

toimetaja Harry Tuul
tel 667 0111
toimetajad@aripaev.ee

PIIMATÖÖSTUS

Tere nähtamatu juht

Piimatööstuse Tere uus juht Margit Talts teab täpselt, mida tahab, ja et selleks ei pea olema ajalehe esikaanel.

KAISA GABRAL
kaisa.gabral@aripaev.ee
Äripäev

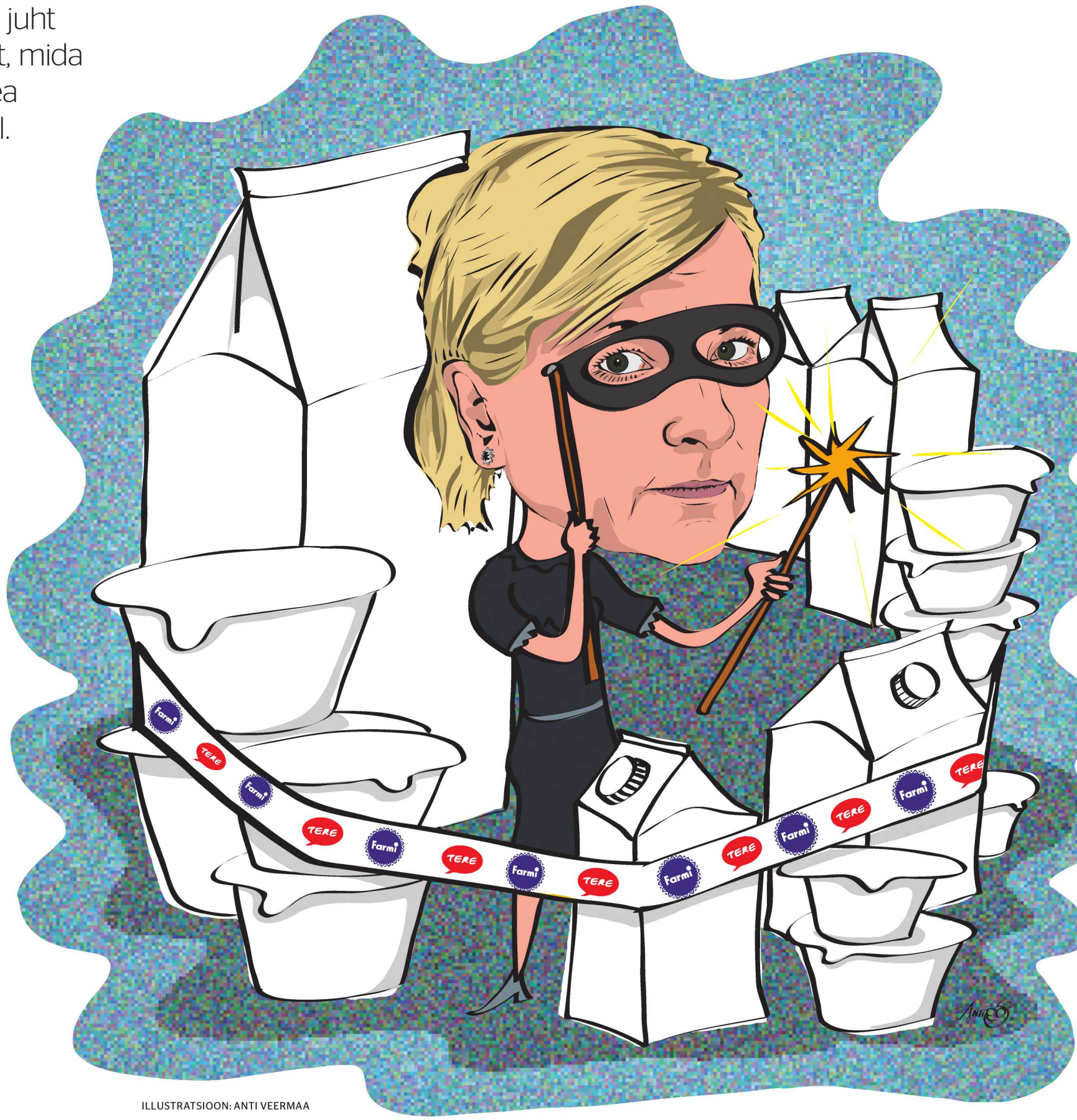

ILLUSTRATSIOON: ANTI VEERMAA

Kümmekond aastat avalikkusele justkui märkamatult, kuid edukalt Maag Gruppi juhtinud Taltsi tausta avasid endised ja praegused kolleegid, sest Talts ise hoiab madalat profiili ning endast rääkida ei soovi.

Kui visata Google'isse nimi "Margit Talts", haigutab vastu tühjus. Ka Facebook ei ole abiks. Kes siis on ikkagi Margit Talts?

Maagi töötajate suu on sel teemal lukus. Kõik, mis on seotud Tere ASiga, oleks justkui täiesti salajaseks kuulutatud.

"Talts on pigem selline juht, kes toimetab tasa ja targu ning kaanetüdrukuks ei tüki," iseloomustab uut juhti Tere nõukogu esimees Katre Kõvask.

Teret alla neelata sooviva Maag Grupi nõukogu liikme Roland Lepa sõnul ei saagi kõik inimesed meedias klouni mängida ning nende ettevõttel on enne kiremist kombeks tööd teha.

Margit Talts, võlgade käes ägava Tere uus juht, pole kohtumisest meediaga huvitatud. Ta lükkab ettepaneku kindlasõnaliselt tagasi. "Ma tahaksin enne natuke tööd teha," lausub Talts. Vaikus. Ta selgitab, et Terel pole praegu kõige parem aeg.

"Mõistan Teie soovi ja olen valmis mõne aja pärast, kui olen ettevõttesse sisse elanud, intervjuu andma," kirjutab Talts veidi hiljem e-kirjas. Ta lisab, et vajab aega, et ettevõttesisesed protsessid paika saada ja inimestega suhelda.

Ootamatult uueks juhiks

Talts sai Tere juhiks pärast seda, kui Oliver Kruuda firma raskustesse sattus ning Maag otsustas selle üle võtta. On ju kombeks, et kui vahetub omanik, vahetatakse laeval välja ka kapten. Tihti ka meeskond. Nii saigi Tere laeva kapteniks Margit Talts, kes võtab teatepulga üle pangandustaustaga ja napilt viis kuud ettevõtet juhtida saanud Aivar Rehelt. Olgu märgitud, et ülevõtutehing pole veel lõplikult kinnitatud.

Rehe Terest enam rääkida ei taha, sest temaga sõlmiti konfidentsiaalsuse leping. Ka ei saa Rehe enda sõnul öelda, millist nõu ta uuele juhile Margit Taltsile andis – firma saladus. Kuid mõne kiidusõna Rehe Taltsist rääkides siiski leiab.

"Uue juhi ajalugu on väga väärikas ja ma olen väga rahul sellega, mida ma temast kuulsin. See annab firmale julgust," lausub Rehe telefonis lakooniliselt. Tema sõnul on Taltsil suurepärane müügikogemus, mida ta Teres kasutada saab.

Talts on justkui märkamatult juhtinud kümmekond aastat üht Eesti juhtivat toiduainetööstust Maag Grupp, mis on eelkõige tuntud Farmi kaubamärgi järgi. Maagi nõukogu liige Roland Lepp ei leia, et Talts oleks kuidagi tagaplaanil olnud. "Tahaplaanile on ta jäänud ajakirjanduslikus võtmes, muidu ei ole ta tagaplaanil kuidagi olnud. Ta on tippjuht olnud õige mitmes ettevõttes. Tegemist on väga tubli naisega, kes on nõudlik nii iseenda kui ka teiste vastu," pole Lepp kiidusõnadega kitsi.

"Te ju ise teate, et see inimene, kes ei taha meedias esineda, see jääbki kõrvale. Neid kloune, kes meediasse trügivad, on ju küll ja küll! On inimesed, kes teevad midagi, ja on inimesed, kes püüavad ajakirjanduses näidata, et nad teevad midagi," õigustab Lepp Taltsi valikut.

Ta leiab, et pole tema asi rääkida, millega Talts vabal ajal tegeleb ja milline inimene ta on. See pole oluline. Ka ei soovi ta analüüsida, milline juht Talts Terele võiks olla. "Vaadake, Tere ei puutu meisse hetkel karvavõrdki. Taotlus koondumiseks on esitatud. Ma olen alati öelnud, et tahaks enne midagi teha ja alles siis rääkida. Eestis on nii, et inimesed millegipärast armastavad enne kireda," põhjendab Lepp oma kidakeelsust.

Sobib Tere juhiks paremini kui Rehe

Seda, miks Margit Talts on parem juht kui tema eelkäija Aivar Rehe, peab Lepp üsna üheselt selgeks. "Neid kahte inimest pole mõtet võrrelda. Üks inimene on panganduse taustaga ja teine inimene on see, kes tegutseb ja teeb. Vaadake neid ettevõtteid, mida ta juhtinud on – see ongi vastus," lausub Lepp.

Maag Grupi juhatuse liige Toomas Juhani on veidi jutukam. Tema sõnul on Margit Talts nõudlik nii enda kui ka teiste suhtes. "Ta on selline juht, kes ei nõua teistelt midagi sellist, milleks ta ise valmis ei ole. Kui ta räägib režiimist ja distsipliinist, siis ta on kindlasti ise eeskujuks," räägib Juhani.

Lisaks on Juhani sõnul tegemist seltskondliku ja rõõmsameelse persooniga. Kuid töö on töö. Tööd tehakse tööl ja siis pannakse uks kinni ja algab muu elu. "Ta on väljaspool tööaega väga kütkestav ja rõõmsameelne," lisab Juhani.

Konflikte lahendab Talts Juhani sõnul rääkides – sest mis muu võimalus selleks siis ikka olla saab. "Ta on väga hea administraator. Kui ta meile tuli kunagi ammu, siis ta pani paljud asjad ettevõttes süsteemi, mis enne süsteemis ei olnud. Minu poolt positiivne hinnang talle, ega me muidu poleks nii kaua koos tööd teinud," kiidab Juhani.

Talts naudib väljakutseid, ja Tere juhiks asumine oli paras väljakutse. Samuti omal ajal Säästumarketi keti ülesehitamine. "Minu teada oli Säästumarketit tehes ees puhas maa. Siis nad tegid (tollaegne meeskond – toim) ju ka mitte millestki midagi – olen nii kuulnud," meenutab Juhani.

Nõudlik ja konkreetne

Tõepoolest, aastal 2002 asus Margit Talts juhtima väge, mis kavandas Säästumarketite tööd ja levikut Eestis. Ta oli siis ka Kesko Food ASi Säästumarketi keti direktor. Taltsi tolleaegne kolleeg ja praegu Valio Eestit juhtiv Maido Solovjov ei soovi endisest kolleegist suurt midagi rääkida.

"Mina olin siis finantsdirektor ja tema Säästumarketis kaubandusdirektor. Kesko ostis Säästumarketi ära, mõnda aega töötasime koos ja siis nad ühinesid," lisab Solovjov, kuid rohkem rääkida ei soovi – viitab, et ikkagi konkurent.

Teine kolleeg samast ajajärgust on praegu kinnisvaraäris tegutsev Aldo Dapon. Dapon ja Talts arendasid koos Säästumarketit, hiljem Keskot. "Meie koostöö oli alati posi-

KES ON KES
Margit Talts

2002–2005 juhtis Kesko Food ASi Säästumarketi keti direktorina Säästumarketite kasvu ja levikut.
2005–2016 töötas ASi Maag Grupp tegevjuhina, sh 2012–2013 Rannarootsi Lihatööstuses.
2017. aastast Tere ASi juht. Ettevõtte nõukogu liikmed on Pharma Holding OÜ juhatuse esimees Katre Kõvask, Kamakamaka OÜ juhatuse liige Erik Haavamäe ning Ellex Raidla partner Sven Papp.

„On inimesed, kes teevad midagi, ja on inimesed, kes püüavad ajakirjanduses näidata, et nad teevad midagi.

Maag Grupi nõukogu liige Roland Lepp

Äripäeva Infopank www.infopank.ee
Tere AS

Nagu karastatud teras

Tere nõukogu uus esimees Katre Kõvask oli see, kes kutsus Margit Taltsi ettevõtet juhtima.

Kõvaski sõnul on Talts nagu karastatud teras juhtimise vallas – saanud kogemust nii kriisi kui ka buumi ajal. Tema sõnul oli Terele uue juhi valimisel eelduseks just see, et inimene peab toiduäri tundma – ja Talts seda äri tunneb.

"Eeldus oli, et tegemist peab olema toiduäri põhjalikult tundva inimesega, sest tema sisseelamine saab olema tempokas. Võimekus süveneda nüanssidesse peab olema heas tasakaalus suure pildi nägemisega. Ega selliseid juhte Eestis palju pole ja valik langes Margiti kasuks," põhjendab Kõvask.

Karmikäeline ja pehme samal ajal

Kõvaski sõnul on Tere üks Eesti toidutööstuse pärle, nii oma kaubamärkide, sortimendi kui ka potentsiaali mõttes. "Mina hoian Terele põialt ja usun, et Margit oskab ja suudab olla juht, keda Terele kõige rohkem vaja on – sõltuvalt teemast ja olukorrast nii karmikäeline kui ka pehmeid väärtusi hindav," ütleb Kõvask.

Talts on Kõvaski sõnul juht, kes toimetab pigem tasa ja targu ning kaanetüdrukuks ei tüki. "Senini on see lähenemine end igati õigustanud ja nii jätkame ka praegu ning keskendume sellele, mis hetkel juba igapäevaelu ehk siis Terele uue hingamise andmine. Iga ettevõtte juhtimine on ju meeskonnatöö ja juhi ülesanne on oma meeskond tööle panna nii, et tugevused oleksid maksimeeritud, motivatsioon kõrge ja sihid silme ees," lisab Kõvask. Ta usub, et kui see Taltsil õnnestub, läheb ka Terel paremini.

Pragmaatilisus tuleb kasuks

Toiduliidu juht Sirje Potissepp peab Taltsi *smart*-juhiks. "Ta on väga pragmaatiline, pika juhtimiskogemusega – see on kindlasti tema tugevus," räägib Potissepp.

Ta usub, et Taltsi suur kogemus ja hea meeskond Maagist võivad viia Tere paremasse homsesse. "Maagil on tugev meeskond, tugev turundus ja tootearendus. Oma toodetele otsitakse väljundit mujal maailmas – see on hea baas. Ja kui nad tõesti Tere ära ostavad, siis sealt kindlasti tooteportfelli arendus ära tuleb," arvab Potissepp.

Ta lisab, et nii Talts ise kui ka Maagi omanikud on üsna pragmaatilised ja see on kindlasti hea eeldus Tere tervenemiseks. "Mis puudutab Tere finantsraskusi – selle kohta on mul raske midagi öelda. See nõuab ilmselt midagi veel peale isikuomaduste," nendib Potissepp.

tiivne. Margit teadis alati täpselt, mida ta tahab," meenutab Dapon.

Margit Talts on Aldo Daponi hinnangul nõudlik ja konkreetne inimene, kes esiplaanile ei tüki. "Ta pole tahtnud kunagi ise väga pildile ronida. Ta on oma tegemistes alati olnud tubli ja sihikindel, kuid talle pole olnud oluline ronimine kuskile rambivalgusesse. Saab ju tööd hästi teha ka nii, et teed oma asjad ilusti ära ega pea selleks olema ajalehe esikaanel," räägib Dapon.

Seda teab Dapon aga hästi, et Margit Taltsile meeldib suusatada. "Kuid ega ma tema töövälist elu väga palju ei teagi," nendib Dapon. Ühistel üritustel Säästumarketi aegadest mäletab Dapon teda aga kui lõbusat ja mõnusat kaaslast seltskonnas.

Seda, et Tere juhi amet on Taltsi jaoks liiga kõva pähkel pureda, Dapon ei usu. "Tema oma põhjalikkusega jõuab seal kindlasti kaugele." Daponi sõnul on Talts pigem kompromisside otsija. Samas, kui on vaja teha karm otsus, siis Talts selle ka teeb.

Aasta tagasi algas Tere liikumine Maag Grupi kätte

Maag Grupp väljendas Tere ASi ostmise vastu esimest korda avalikult huvi mullu aprillis, kui tegi Postimehe andmetel Tere ostmiseks 60 miljoni euro suuruse ettepaneku.

Toona deklareeris ettevõte, et ei soovi Oliver Kruudat partnerite seas näha.

Harju maakohus kuulutas mullu oktoobris välja Tere ASi emaettevõtte Elveda OÜ pankroti. Siis vahetas pankrotihaldur välja ka Tere nõukogu ja määras ettevõtte juhiks Aivar Rehe.

Maag Grupp plaanib pärast ühinemisloa saamist liita Tere Farmi Piimatööstusega, et laiendada Farmi tegevust Eestis ja välisturul.

Tere ASi raskused tekkisid 2008. aastal, kui võeti Nordea ja DNB pangast sündikaatlaenu ja ettevõtte majandusnäitajate halvenedes ei muutnud pangad laenu maksegraafikuid. Ettevõtte võlakoorem ulatub 48,3 miljoni euroni, millest laenuvõlg on ligi 36 miljonit eurot.

Tere kaubamärk loodi aastal 1996. Peamised tegevusalad on toorpiima kokkuost, piimatoodete tootmine ja müük.

FIAT LAOAUTODE SOODUSPAKKUMINE

ÖKONOOMSUS
TÖÖKINDLUS
MADALAD ÜLALPIDAMISKULUD
FUNKTSIONAALSUS

DOBLO
MAHUTAVUS 3,4-5,4 M^3
KANDEJÕUD 675-960 KG
KÜTUSEKULU 5,0 L/100KM JA CO_2 133 G/KM
ISTEKOHTADE ARV 2-5
SOODUSTUS
KUNI 4000 EUROT

DUCATO
MAHUTAVUS 8-17 M^3
KANDEJÕUD 1.000-1.900 KG
KÜTUSEKULU 6,3 L/100KM JA CO_2 157 G/KM
ÜMBEREHITUSE VÕIMALUSED
SOODUSTUS
KUNI 5000 EUROT

AUTOSPIRIT AS
EHITAJATE TEE 122 TALLINN,
TELEFON: 6 599 482
TALLINN@AUTOSPIRIT.EE

AUTOSPIRIT TARTU OÜ
TURU 47, TARTU,
TELEFON: 7 341 126
TARTU@AUTOSPIRIT.EE

autospirit
FIAT PROFESSIONAL

▲ Danske Eesti filiaali eksjuht Aivar Rehe. FOTO: ANDRAS KRALLA

PANGANDUS

Danske viitas eksjuhtide kehvale tööle

Danske Bank tunnistas eile edastatud pressiteates panga varasemat kehva tööd rahapesu tõkestamisel ning viitas panga Eesti filiaali endiste juhtide kehvale tööle. Eesti filiaali juhtis Aivar Rehe, kes 2015. aastal ootamatult ametist lahkus.

Meedia rääkis eile võimalikust rahvusvahelisest rahapesujuhtumist ja Dansket mainiti kui panka, mida samuti võidi rahapesuks kasutada. Küsimus on Danske Bankiga seotud ülekannetes, mis tehti Eesti filiaalis aastatel 2011–2014, seisis panga pressiteates.

Danske Bank Groupi peajurist Flemming Pristed ütles, et sel ajal polnud panga süsteemid ja protseduurid Eestis piisavad tagamaks, et panka ei saaks kasutada rahapesuks. "Oleme vastu võtnud abinõud olukorra parandamiseks. Oleme sulgenud kõikide nende klientide kontod, kel ei ole Eestis ärilist eesmärki konto omamiseks. Selle tulemusena on suletud kõigi, peale ühe, klientide kontod, kelle suhtes tekkisid küsimused antud ülekannetega seoses. Oleme Eestis kasutusele võtnud uued kontrollisüsteemid ja -protseduurid ning määranud Eesti üksusesse uue juhtkonna."

Aasta tagasi tegi Äripäeva uuriv ajakirjanik Koit Brinkmann Dansket puudutanud rahapesu kahtlustest ajendatuna Aivar Rehega intervjuu, milles Rehe ütles, et ei teadnud rahapesureeglite rikkumise kontrollist midagi. Olukord Eesti filiaalis tõi aga kaasa Taani finantsinspektsiooni noomituse, mis avalikustati 2016. aasta märtsis.

Ülemaailmne uurivate ajakirjanike rühm koostöös Venemaa ajalehega Novaja Gazeta avaldas esmaspäeval uudise, kuidas rahvusvahelised pangad pesid 20,8 miljardit dollarit Venemaa raha. Eesti pankade kaudu liikus Postimehe teatel kokku 1,6 miljardit dollarit kriminaalse päritoluga raha.

Danske Eesti filiaali juhi Ivar Pae sõnul on pank teinud palju muudatusi, mis puudutavad ka organisatsiooni ja juhtkonda.

ÄRIPÄEV.EE

TASUB TEADA

Danske võitlus rahapesu vastu

Danske Bank esitas eile pressiteates loetelu grupi rahapesuvastasest tegevusest:.

Rohkem kui 550 töötajat võitleb finantskuritegude vastu.

Iga kuu analüüsitakse läbi kolm miljonit ülekannet.

Iga nädal analüüsitakse 16 miljonit kliendinumbrit rahvusvaheliste sanktsioonide nimekirjade vaates.

Igal aastal registreeritakse 120 000 hoiatust klientide ebatavalise käitumise kohta, mis võivad olla seotud rahapesu ja terrorismi rahastamisega.

Viimasel aastal on Danske Bank esitanud ametiasutustele 5404 raportit.

MAKSUD

Puust ja punaseks: automaksu mõju firmade rahakotile

Kui firma ostab järgmisel aastal pärast plaanitud maksumuudatusi uue auto, tuleb arvestada, et tasuda tuleb keskkonnalõiv ning erisoodustusmaks hakkab sõltuma sõiduki võimsusest.

MÄRT BELKIN
mart.belkin@aripaev.ee
Äripäev

Ostuhetkel peavad värsked autoomanikud maksma ühekordse niinimetatud keskkonnalõivu. Seda tuleb tasuda sõiduki esmaregistreerimisel ja juba registreeritud autode puhul üks kord esimesel omanikuvahetusel pärast seaduse jõustumist, mis on plaanitud 2018. aastasse.

Alates 2015. aastast ehitatud sõidukitel hakkab riik tasumäära arvutama CO_2 heitmete järgi, enne 2015. aastat valminud kasutatud autode puhul aga mootori võimsuse järgi. Kui auto on ehitatud neli või vähem aastat tagasi, tuleb keskkonnalõivuks välja käia täismäär. Edasi hakkab rolli mängima summat üha väiksemaks muutev vanusekoefitsient. Kui auto iga on 11 aastat või rohkem, tuleb tasust välja käia vaid 20%.

70%

sõiduautode kuumäär muutub tööandjate jaoks soodsamaks, hindab ministeerium.

Erisoodustusmaks võimsuse pealt

Kui varem oli erisoodustuse maksimaalne piirmäär 256 eurot kuus ning seda arvestati reaalse kasutuse järgi, siis nüüd muutub arvestus kilovatipõhiseks.

Lisaks kaob ära sõidupäeviku pidamise kohustus: autot nii era- kui ka tööasjus kasutavad firmad saavad kuulutada sõiduki segakasutuses olevaks. Seejärel hakkab firma igal kuul tasuma erisoodusmaksu määras, mis sõltub auto võimsusest, kusjuures viis aastat või enam vanade autode taks on 25% väiksem.

Võimsuse valis riik maksu aluseks seetõttu, et rahandusministeeriumi hinnangul kajastab see hästi auto väärtust.

Ministeeriumi hinnangul muutub tööandja sõiduautodest valdava enamuse ehk ligi 70% jaoks kuumäär senisest soodsamaks, mõnel juhul isegi rohkem kui 60% võrra.

Nii keskkonnalõiv kui ka erisoodustusmaksu muudatused on alles plaanimisel ning veel pole koostatud isegi vastavat eelnõud. Seetõttu võivad maksude loogika või määr veel muutuda.

Kui kalliks läheb firmaauto?

UUED AUTOD

Škoda Fabia 1,2 TSI luukpära	
CO_2, g/km	108
võimsus, kW	81
müügihind, €	12 040
keskkonnalõiv, €	186
erisoodustus kuus, €	105,18
liisingu kuumakse, €	213,3
1. kuu kulu, €	504,48
edasi kuukulu, €	318,48

Volkswagen Passat Trendline 3G22BX	
CO_2, g/km	123
võimsus, kW	92
müügihind, €	20 627
keskkonnalõiv, €	252
erisoodustus kuus, €	119,46
liisingu kuumakse, €	366,3
1. kuu kulu, €	737,76
edasi kuukulu, €	485,76

KASUTATUD AUTOD

Ford Focus 1.6 2007	
võimsus, kW	74
müügihind, €	2 499
keskkonnalõiv, €	48
erisoodustus kuus, €	96,09
1. kuu kulu + hind, €	144,09
edasi kuukulu, €	96,09

Volvo XC60 2.4 D5	
võimsus, kW	136
müügihind, €	12 200
keskkonnalõiv, €	90
erisoodustus kuus, €	176,6
1. kuu kulu + hind, €	266,6
edasi kuukulu, €	176,6

Audi A8 4.0 TFSI quattro

CO_2, g/km	**213**
võimsus, kW	**320**
müügihind, €	**94 600**
keskkonnalõiv, €	**792**
erisoodustus kuus, €	**415,52**
liisingu kuumakse, €	**1679,4**
1. kuu kulu, €	**2886,92**
edasi kuukulu, €	**2094,92**

Audi Q7 S-Line 3.0

võimsus, kW	**171**
müügihind, €	**13 500**
keskkonnalõiv, €	**138**
erisoodustus kuus, €	**222,04**
1. kuu kulu + hind, €	**360,04**
edasi kuukulu, €	**222,04**

Ülal on toodud on kolm näidet uute ja kolm vanade sõiduautode kogukulu kohta koos võimaliku liisingumakse ning maksumuudatuste mõjuga.

Arvutuste juures on arvesse võetud, et firma ostab 2018. aastal pärast uue korra jõustumist auto ning annab selle segakasutusse ehk sõidukit kasutatakse nii era- kui ka töösõitudeks.

Uued autod ostab firma liisinguga ning ostuhinnad on koos käibemaksuga. Kasutatud autod ostab ettevõte eraisikult kohe välja ning käibemaksu hind ei kajasta.

Uued autod on võetud 48 kuuks kapitalirendile fikseeritud intressimääraga 2,5%, euribor on loetud võrdseks nulliga. Liisingu sissemakse on 10% ostuhinnast. Kuna uued autod on võetud segakasutusse, saab firma tagasi ka poole igakuise liisingumakse eest tasutud käibemaksust.

KOMMENTAAR

Keskkonnalõiv on automaks

TOOMAS LUMAN
Eesti Kaubandus-Tööstuskoja juhatuse esimees

Esiteks tuleks rääkida asjadest õigete nimedega. Tegemist on automaksuga, mitte mootorsõidukite keskkonnalõivuga. See, et uuemaid autosid maksustatakse CO_2 näitaja järgi, ei muuda maksu veel keskkonnalõivuks.

Sama hästi võiks jääda ka võimsuse juurde, mis on kõikidel autodel olemas ja mille andmete laialdase võltsimise kohta ei ole vähemalt hiljuti uudiseid kuulnud.

Veelgi keerulisem on mõista aga seda, miks keskkonnalõiv peaks sõltuma auto vanusest ja kuidas see soodustab autopargi keskkonnasõbralikumaks muutumist. Kõik ju teavad, et Eesti autopark on Euroopas vanim, meie autod on just seetõttu kõige saastavamad ning lõpuks ka vähem turvalised. Aga sellele vaatamata hakkab maks soodustama autopargi vananemist, kui 11 aastat või vanema auto puhul tuleks tasuda vaid 20% maksust.

Ei ole ka kuulda olnud, et minister sooviks uue lõivu puude ja põõsaste istutamisele suunata, sest kõik saavad aru, et raha läheb riigikassa aukude lappimiseks. Aus oleks rääkida otse, et meil on raha puudu – kas teeme automaksu? Ühtset või perioodilist maksu, mis oleks laia maksubaasi tõttu ka madalama määraga nagu mujal maailmas, ei julge keegi aga arutadagi, sest valijatele ei meeldiks. Aga valimised on kohe tulemas.

Nii on jälle mindud raha koguma ettevõtjailt, kes liisivad rohkem uusi autosid, sest need on töökindlamad ja turvalisemad, mis on päevast suure osa autos veetva müügimehe või projektijuhi jaoks tähtsad argumendid.

Sellele, et kassas tuleb raha puudu, tuleks mõelda enne kulutuste planeerimist – ja ka siis tuleks esmalt vaadata, kas kõik muud kulutused on põhjendatud, mida maksurahaga tehakse. Uue maksu kehtestamine peab olema viimane võimalus, kui on selge, et kõik teised variandid on ammendunud.

KOHUS

Nääs taotleb Savisaare suhtes kriminaalasja lõpetamisti

Keskerakonna endise esimehe ja Tallinna linnapea ametist kõrvaldatud Edgar Savisaare kaitsja, vandeadvokaat Oliver Nääsi sõnul tuleb Savisaare suhtes kriminaalmenetlus tema tervise tõttu lõpetada.

Nääs esitas eilsel eelistungil Harju maakohtus taotluse Savisaare suhtes menetluse lõpetamiseks, kuna ta on pöördumatult haigestunud ega ole võimeline kohtumenetluses osalema, vahendas ERR.

Nääs taotles ka juhtiva riigiprokuröri Steven-Hristo Evestuse taandamist, kuna ta on kaitsja hinnangul kohtueelse menetluse jooksul olnud erapoolik, kuid kohus seda ei rahuldanud.

Veel taotles Nääs menetluse lõpetamist kriminaalasja rahapesu episoodis, kuna see on kestnud juba kuus aastat ning Savisaare kohta on seda menetletud 5,5 aastat. Rahapesu episoodi ja Savisaare tervist puudutavas taotluses võtab kohus seisukoha 13. aprillil.

Riigiprokuratuur süüdistab Savisaart Tallinna eelarvevahendite kasutamises enda ja Keskerakonna huvides ehk omastamises suures ulatuses, ametiisikuna ja grupis, samuti neljas altkäemaksu võtmise episoodis, rahapesus ning Keskerakonnale suures ulatuses keelatud annetuse vastuvõtmises.

Haiguse tõttu on kohtu alt pääsenud Ossipenko

Varasemast on teada juhtum, kus haiguse tõttu lõpetati kriminaalmenetlus Ida-Viru kommunaaläri kuninga Nikolai Ossipenko üle. 2014. aasta mais lõpetati Viru maakohtu määrusega parandamatut haigust põdeva Ossipenko menetlus.

ÄRIPÄEV.EE

LIVIKO
anno 1898

Baltikumi üks suurimaid kvaliteetalkoholi tootjaid ja maaletoojaid AS LIVIKO otsib oma meeskonda

majandusarvestuse spetsialisti

Töö kirjeldus:
- Liviko grupi ettevõtete finantsmajandusliku tegevuse analüüs ja aruandluse koostamine
- Eelarvete koostamine
- Uute arendusprojektide analüüs, sealhulgas tootearengu- ja investeerimisprojektid
- Toodete omahinna arvestus ja analüüs
- Statistiliste aruannete koostamine ja esitamine
- Rahavoogude planeerimine ja analüüs
- Finantsjuhi assisteerimine

Ettevõte pakub:
- Huvitavat tööd kaasaegses töökeskkonnas
- Eneseteostuse võimalust positiivses meeskonnas
- Täiendkoolitusi

Ootused kandidaadile:
- Raamatupidamist ja maksundust puudutava seadusandluse tundmine
- Majandusalane kõrgharidus
- Eelnev finantsalane töökogemus
- Hea vene ja inglise keele oskus
- Väga hea Exceli kasutamise oskus, Pivot Tabeli funktsionaalsuse tundmine
- Kiire ja analüütiline mõtlemine, iseseisvus, professionaalne suhtumine töösse
- Stressitaluvus ja lojaalsus ettevõttele

Kasuks tuleb: Microsoft Dynamics NAV tarkvaraprogrammi tundmine

Töökoht Tallinnas, tööle asumise aeg: kokkuleppel
CV saata hiljemalt 03. aprilliks aadressile personal@liviko.ee või AS Liviko, Masina 11, Tallinn 10144
Kontakttelefon: 66 78 160

EUROOPA LIIT

Ministrid arutasid käibemaksu üle

Eile arutas ELi rahandusministrite nõukogu kahte käibemaksuga seotud teemat.

Esiteks võimalust rakendada madalamat käibemaksumäära ka e-väljannetele. Praegu on madalam käibemaks liikmesriikides lubatud vaid paberraamatutele või muudele trükistele.

Teise teemana arutati pöördmaksustamise mehhanismi kasutamist maksupettustega võitlemiseks.

E-väljaannete madalama maksumääraga maksustamist võiks rahandusminister Sven Sesteri sõnul kaaluda vaid juhul, kui see on tõhus ehk erandeid tavamäärast võiks olla vähe. "Oluline on ka e-väljannete definitsioon. Keegi ei vaidle vastu, et e-raamat on trükiteosega võrdne, kuid on ka neid, kes sooviksid soodustust laiendada peaaegu kõigile internetis müüdavatele kaupadele," märkis Sester.

Mis puudutab pöördmaksustamise teemat, siis on Eesti jaoks Sesteri sõnul oluline, et maksuregulatsioonid oleksid võimalikult selged ning samal ajal aitaksid maksupettustega võidelda. "Euroopas arutatakse, kas ja mis tingimustel anda võimalus pöördmaksustamise testimiseks liikmesriikidele, kes peavad seda kohaseks pettustega võitlemise vahendiks. Eestis on käibemaksuauk jõudsalt vähenenud, kuid endiselt on tegemist ühe prioriteediga maksupettuste vastu võitlemise valdkonnas," ütles Sester. Euroopa Komisjoni ettepanek võimaldab erandit üldisest käibemaksusüsteemist liikmesriikidele, kelle käibemaksupettuste tase on kõrgem. Pöördmaksustamise erandi puhul maksab käibemaksu müüja asemel tarbija.

ÄRIPÄEV.EE

BREXIT

Londoni lordmeer Tallinnas

Londoni lordmeer, kes sõidab ametiülesandeid täites tõllas ja joob Hiina presidendiga teed, ei põlanud eile Tallinnas Telliskivi loomelinnakus Eesti *fintech*-ettevõtjatega sussi sahistada.

SIRJE RANK
sirje.rank@aripaev.ee

Äripäev

▶ Londoni lordmeer Andrew Parmley ajab oma asjatoimetusi Londonis uhke tõllaga.
FOTO: EPA

Sajanditepikkuse traditsiooniga ametimehe roll on seista Thamesi jõe põhjakaldal asuva City ehk Londoni äri- ja finantskeskuse huvide eest.

Eestist saab Euroopa Liidu eesistujariik just siis, kui Suurbritannia lahutuskõnelused Euroopa Liidust päriselt peale hakkavad ja linnad nagu Frankfurt ja Dublin Brexitist oma riigi finantssektorile olulist kasvu loodavad.

Fintech on Londoni ja Eesti ilmne ühishuvi – ametis 689. lordmeer Andrew Parmley loodab, et kui Briti lahutusleping EList saab ühtemoodi soodne nii brittidele kui ka liidus jätkavale 27 liikmesriigile, võiks London edaspidigi olla Eesti *fintech*-firmade peamine hüppelaud laia maailma.

Peaminister Theresa May esitab tuleval kolmapäeval ametliku taotluse Suurbritannia lahkumiseks Euroopa Liidust. Olete siin missiooniga? See on tegelikult traditsioon, et lordmeer külastab kõiki liikmesriike, millest on saamas ELi eesistuja. Aga meil on hea meel, et lahkumiskõnelused algavad just Eesti eesistumise ajal, sest Eesti on sarnaselt mõtlev riik. Mis ei tähenda, et me ootaks, et Eesti argumente kuidagi Suurbritannia kasuks kallutaks. Kuid teame, et võime usaldada, et Eesti on õiglane vahendaja.

See kõik ei puuduta üksi Suurbritanniat, vaid ka ülejäänud 27 liikmesriiki. Soovime leida lahendust, mis oleks positiivne mõlemale poolele, *win-win*. City on finantskeskusena Euroopat hästi teeninud. Tahame, et Euroopal oleks ka edaspidi juurdepääs nii, nagu meie soovime juurdepääsu Euroopa ühisturule.

> **Meil on hea meel, et lahkumiskõnelused algavad just Eesti eesistumise ajal, sest Eesti on sarnaselt mõtlev riik.**
> Andrew Parmley

Referendumist saadik oleme kuulanud ettevõtete arvamusi ja vahendanud need valitsusele. Tundub, et Theresa May on oma 12 läbirääkimiste punktis meie soovidega arvestanud. Kolm on eriti olulised – esiteks juurdepääs ühisturule. Oleme palunud peaministril leida midagi, mis oleks praeguse süsteemiga võimalikult sarnane. Teiseks tahame säilitada juurdepääsu talentidele. London on alati sulatusahi olnud, seal töötab palju teiste Euroopa riikide kodanikke, sealhulgas ligi 50 000 eestlast. Tahame kindlustada, et nad tunneksid ennast ka edaspidi teretulnuna ja saaksid tööd jätkata. Sama kindlust tahame Euroopas elavatele Briti kodanikele. Kolmas, mida soovime, on teatud ülemikuaeg, sest mõne tegevusala jaoks Citys on kaks aastat liiga lühike aeg, et läbirääkimistega lõpule jõuda.

Theresa May tahab täielikku lahkulöömist, mitte poolikut lahendust. Saksa valitsuse lähtekoht kõnelusteks on, et majandushuvidest olulisem on hoida ELi ühtsust ning et britid peavad tunnetama selget vahet liikme ja kolmanda riigi staatuse vahel. Kuidas siit head lepet sünniks? Meie huvi on leida vastastikku toimiv lahendus. On arusaadav, et 27 ülejäänud riiki ei taha näha liitu lagunemas. Meie ka ei taha. See kajastub selles, et me ei räägi ainult majandusest, vaid ka julgeolekust. EList lahkudes ei lahku me Euroopast, mida kinnitavad 800 Briti päritolu NATO sõdurit Eestis. See on selge märk, et teeme olulistes küsimustes strateegilist koostööd edasi. Sama loodame finantssektoris.

Mitu Euroopa riiki tahab Suurbritanniast osa tegevusi oma juurde kolida. Ma ei usu, et see kuigi ulatuslik saab olema. Konsultatsioonifirma Wyman uuringu järgi

GARMIN
AUTHORIZED RESELLER

Garmin seadmete:
• müük, remont, hooldus
• tarkvara uuendamine
• kaardite müük
• kaartide uuendused

Vivosmart HR+
GPS vastuvõtjaga nutikell randme pulsimõõtmisega. Mõõdab vahen ja tempot samal ajal kaardistade sinu liikumist. Veekindel, stiilne ja mugav igapäeva kell. Puutetundli ja selge ekraan. Kuvab nutitevitus hoiatusi, sõnumeid jne.
~~219€~~ 189.–

Käsi GPS Garmin GPSMAP 64s
Vastupidavaim käsi GPS seade
GPS, GLONASS, Bluetooth, ANT+ toed. Barometeriline altimeeter ja 3-teljeline magnet kompass. Karabiin hoidik.
~~399€~~ 299.–

Nutikaal Index smart scale
Wi-Fi®, Bluetooth® ja ANT® ühilduvusMõõdab kaalu, kehakaaluindeksit, keha rasva- ja lihasmassi ning muudEristab kuni 16 kasutajat, pata
~~169€~~ 145.–

Autonavigaatorid Drive
Täiendatud Garmin navigaator. Navigeerimine muutunud sammu võrra lihtsamaks ja inimlikumaks, tänu Foursquare®'i meeletule andmebaasile. Pööratav ekraan, detailsed Euroopa kaardid koos eluaegse tasuta kaardiuuendusega. Kiiruskaamerad, Eesti keel.
5" ekraaniga Drive 50LM ~~169€~~ 155.–
6" ekraaniga Drive 60LM ~~229€~~ 199.–

Veoauto GPS Dezl 570LMT
Spetsiaalne navigaator veoautodele
Määra sõiduki mõõtmed ja GPS teeb muu töö et leida sobivaim marsruut arvestades teie liiklusvahendit. 5" puutetundlik ekraan. Toetab juhtmevaba tagurduskaamerat. Euroopa kaart, eluaegsed tasuta kaardi ja liiklusinfo uuendused.
~~399€~~ 355.–

iTshop Arvuti-, büroo- ja hobikaubad
25 aastat alates 1992

Rakvere: Müük ja hooldus	Rakvere: Jaemüük	Pärnu: Müük ja hooldus	Tallinn: Müük ja hooldus	Jõhvi: Müük ja hooldus	Tartu: Müük ja hooldus	Viljandi: Müük ja hooldus	Narva: Müük ja hooldus	E POOD 24H
Rägavere tee 37	F.G. Adoffi 11	Papiniidu 5A/1	Väike Paala 1	Narva mnt. 5	Ringtee 75	Kivi 2	Tallinna mnt. 19c	www.itshop.ee
Tel. 322 3456	(Kroonikeskus)	(Sillakeskus)	(Siemensi maja)	(Bussijaama vastas)	(Lõunakeskus)	(Leola ärikeskus)	(FAMA keskus)	Tel. 443 3141
Mob. 51 30 349	Tel. 322 5410	Tel. 443 3141	Tel. 601 0000	Tel. 335 6253	Tel. 731 0737	Tel. 433 3122	Tel. 356 6414	Mob. 50 94 085
rakvere@itshop.ee	krooni@itshop.ee	parnu@itshop.ee	tallinn@itshop.ee	johvi@itshop.ee	tartulk@itshop.ee	viljandi@itshop.ee	fama@itshop.ee	epood@itshop.ee

Brexiti eesliinil

kaoks nn pehme Brexiti korral 2000, järsu korral 35 000 töökohta. Kogu Suurbritannias töötab finantsteenuste sektoris 2,2 miljonit inimest.

Panganduse ja kindlustuse ala inimesed on öelnud, et ei taha kolida, kuid Briti finantsjärelevalve ja nende enda aktsionärid nõuavad, et firmad tagaks ladusa toimimise ka pärast Brexitit. Ettevõtted ütlevad, et on valmis need kontorid väljaspool Suurbritanniat avama, kuid niipea, kui Theresa May on läbirääkimised lõpetanud, võidakse need uuesti sulgeda ja inimesed Londonisse tagasi tuua. Panganduses toimub töökohtade kadu pigem *fintech*'i tagajärjel.

Bloombergi küsitlus näitas, et ettevalmistused siiski käivad – Goldman Sachs kompab Frankfurti, Bank of America Dublinit jne. Ei või unustada, et London City on terve ökosüsteem, infrastruktuur, kõigi nende äride klaster, mis on seal olnud sajandeid. Kui lisada City töötajate arv 450 000 Canary Wharfi (äripiirkond Londonis – toim) töötajate arvule, saab kokku 700 000 inimest üksi finantsteenuste sektoris. See on Frankfurdi kogu elanike arv koos lastega. Naeruväärne on arvata, et Londoni võiks Frankfurti üle tõsta. Pole sellist skaalat ega infrastruktuuri.

London jääb ka edaspidi number üheks. London on alati olnud uuenduslik ja võimeline ennast taas üles ehitama - olgu suurest tulekahjust, depressioonist, Saksa pommireididest. Oleme esikohal *fintech*'is, kus mündi teine pool on võitlus küberkuritegevusega. Välismaalt – Hiinast – tuntakse suurt huvi roheliste võlakirjade vastu, Türgist islamipanganduse vastu. Plussiks on Londoni soodne ajavöönd kauplemiseks nii ida kui ka läänega, kultuur, haridus, õigusruum jne.

Autotootjad kauplesid omale soodustusi, et Suurbritannias jätkata, kas ka finantssektor teeb seda? Pole vaja, kuid rahandusminister on lubanud kärpida ettevõtte tulumaksu 2020. aastaks 17% tasemele.

Olin hiljuti Hiinas ja Pakistanis. President Xi on öelnud, et oleme uues kuldajas, et London on Hiinale maailmas partner nr 1. Hiina infrastruktuuri projektis "One Belt One Road" on idas ots Shanghais ja Pekingis ning läänes Londonis. Suur osa sellest teest läheb läbi Pakistani, kus Hiinal on plaanis *ca* 50 miljardi naela eest investeeringuid. Londonilt oodatakse juriidilist nõu ja abi rahastuse hankimisel.

Mõni Eesti *fintech*-firma on Londonisse minemist nüüd edasi lükanud, vaadatakse ka Saksamaa poole. Ärge tehke ennatlikke otsuseid. Hinnake rahulikult Londoni ja sealse klastri eeliseid. Sel alal töötab 60 000 inimest. Kogemuste kontsentratsioon sünnitab uut innovatsiooni. Tahan loota, et Brexit siin suurt muutust ei too.

Eestis on unistatud, et võib-olla saavad meie e-lahendused Brexiti järel abiks olla, võimaldades füüsiliselt Londonist lahkumata ELi turul edasi tegutseda. Rääkisin täna britiga, kes töötab London Citys ja elab Eestis. Selge näide, et alati pole geograafiline asukoht enam tähtis.

Theresa May on öelnud, et kui head lepingut ei saa, on lepingu sõlmimata jätmine parem lahendus kui kehv leping. Mida see finantssektori jaoks tähendaks? Äsja oli Financial Timesis artikkel, mis ütles, et on väga väike võimalus, et lepingut ei sünni. Pragmaatiliselt lähenedes – oleme alati kaubelnud kogu maailmas, ja kui uks Euroopasse peab tingimata sulguma, siis kaupleme edasi mujal. Leiame lahenduse. Nagu mu kolleeg äsja Tallinnas ütles, Brexit ei kujuta endast meie finantssektori evolutsioonitee lõppu, see on lihtsalt järjekordne faas.

Kuidas isiklikult suhtute Brexitisse? Seda ma ei ütle. Aga London City, mis on läbi ajaloo olnud apoliitiline, tegi tavatu erandi ja otsustas toetada liidus jätkamist. Sest 86% City ettevõtetest toetas jäämist. Hääletus näitas, et inimesed väljaspool Londonit ei mõista kasu, mida City riigile toob. Nüüd püüame paremini selgitada. Teinuks me seda varem, oleks tulemus ehk teine olnud.

LÜHIDALT

Inspektsioon hoiatab loata tegutseva maaklerifirma eest

Finantsinspektsioon hoiatab, et tuletisväärtpaberitega kauplemist pakkuval ja ennast litsentseerituks nimetaval firmal Ariam Investment tegelikult vastavaid lube pole. "Finantsinspektsioon teavitab investoreid, et äriühing Ariam Investments OÜ ei oma investeerimisteenuste osutamiseks Eestis tegevusluba ja seega puudub Ariam Investments OÜ-l õigus osutada Eestis investeerimisteenuseid," seisab hoiatusteates.

SEADUS

Prügifirmad taunivad Sarapuu ettepanekut

Eesti Jäätmekäitlejate Liit (EJKL) taunib Tallinna abilinnapea Arvo Sarapuu väljaütlemist, et pealinnas Nõmme piirkonnas jäätmekäitlusteenust pakkuva Baltic Waste Managementi tegutsemine selleks luba omamata on pisiasi.

"Eestis on jäätmekäitlusettevõtete tegevus hoolikalt reglementeeritud. Seaduste ja määrustega on kehtestatud tingimused jäätmete kogumiseks, vedamiseks ja käitlemiseks. See on vajalik, et tagada nõuetekohane ja keskkonnasõbralik jäätmekäitlus. Seega on jäätmeloata teenindamine ränk rikkumine ja täiesti vastutustundetu on linnavalitsuse esindajal öelda, et see on pisiasi," ütles EJKLi tegevjuht Margit Rüütelmann pressiteate vahendusel.

"Selline sõnum annab signaali, et seaduste järgimine pole vajalik ja kõik, kes soovivad jäätmeid vedada, võivad seda teha, ilma et neil oleks selleks vastav luba," lisas ta.

Rüütelmanni sõnul tekitab selliste erandite tegemine, kus üks jäätmeloata ettevõte võib linnas vabalt teenindada, mitmeid küsimusi. "Seda enam, et Arvo Sarapuu isiklikke ärihuve on seostatud sellesama Baltic Waste Management OÜga."

Sarapuu viimastel päevadel tehtud avaldustest on seadustega vastuolus teinegi väljaütlemine, mis on seotud Tallinna linna munitsipaalprügiveofirma loomisega. "Jäätmeveo teenuse osutaja leidmiseks tuleb korraldada riigihange. Seega on plaan anda jäätmeveoteenus sisetehinguga munitsipaalprügiveofirma kätte järgmine potentsiaalne seaduse rikkumine."

ÄRIPÄEV.EE

18.-19. mail 2017 Pärnu Kontserdimajas
Räägime koostööst ja konkurentsist organisatsiooni sees, ettevõtete vahel, ettevõtete ja riigi ning ettevõtete ja teaduse vahel.
Pärnu Juhtimiskonverents
Esinevad:
Nigel Farage
Brexiti eestvedaja
Kristjan Järvi
dirigent
Kristel Kruustük
idufirma Testlio juht ja asutaja
John Elvidge
Edinburghi lennujaama nõukogu esimees
Nick Goodwyn
sõjaväepiloot
Daniel Vaarik
Tuleva pensioniühistu asutaja
Koostöö ja konkurents
Lisaks:
Mari-Liis Rüütsalu (Ekspress Grupi juhatuse esimees), Kristjan Hiiemaa (ERPLY tegevjuht), Jaanus Vihand (Coop Eesti juhatuse esimees), Jüri Allik (Tartu Ülikooli eksperimentaalpsühholoogia professor), Henrik Hololei (Euroopa Komisjoni liikuvuse ja transpordi peadirektoraadi peadirektor), Mailis Reps ja Allar Jõks (EV Presidendikandidaadid 2016), Andres Liinat (Tartu Ülikooli kantsler), Arnold Sinisalu(KAPO peadirektor), Erik Puura (Tartu Ülikooli arendusprorektor), Külli Lilleorg (Fontese juhtivpartner)
jt.
Toetajad:
ÜLLATAVALT PALJU
Manpower
HEIVÄL CONSULTING
Balbiino
CREDITINFO
Møller Auto
Coca-Cola HBC Eesti
7kohvipoissi
FERRERO
KÖMMI ASEMEL
R kiosk
Saalis on veel saadaval viimased 34 kohta 749€+km
(km-ga 898,8€, konverentsi täishind on 999€+km)!
Registreeri kohe!
www.konverentsid.ee

Mustamäe tervisekeskuse nurgakivi panekul osalesid haigla juhtkond, Tallinna linnapea kohusetäitja Taavi Aas (keskel) ja rentnike esindajad, kes tulevikus perearstikeskusega majja kolivad.
FOTO: LTKH

MEDITSIIN

Tervisekeskuste ehitus toppab

Erinevatel põhjustel lükkub edasi paljude tervisekeskuste valmimine ning mõni piirkond on siiani üldse tervisekeskuseta.

MIRJAM ESPERK
mirjam.esperk@aripaev.ee

UUDISED Meditsiini

Naistepäeval sai punkti rahataotlemise esimene voor esmatasandi tervisekeskuste ehitamiseks või rekonstrueerimiseks. Esialgsetel andmetel on lubanud projekti tänavu valmis saada kaks asutust: Lääne-Tallinna Keskhaigla, mis ehitab juba vana polikliiniku asemele Mustamäele uut, ning Viru haigla, mis rajab tervisekeskuse Tapale. Veel mullu sügisel lootis tänavu uksed avada kümme projekti.

Kokku taotlesid kohalikud omavalitsused, haiglad ja ettevõtted rahandusministeeriumilt toetust 56 esmatasandi tervisekeskuse ehitamiseks või rekonstrueerimiseks. Kogusumma oli 58,4 miljonit eurot, seega umbes miljon eurot asutuse kohta.

Rahandusministeeriumi välisvahendite rakendamise osakonna juhataja asetäitja Siiri Saarmäe sõnul oli taotlusest loobujaid kolm – Tallinna lastehaigla, Saarde vallavalitsus Saaremaal ja Hiiumaa haigla. "Üle jääva raha kohta otsustab sotsiaalministeerium, kuidas see jagatakse teises voorus," ütles Saarmäe.

Viru haiglalt kaks tervisekeskust

Viru haigla juhatuse esimees Rannar Vassiljev ütles, et Viru haiglal on plaan rajada kaks tervisekeskust, üks Tapale ja teine Loksale. "Esimese jaoks on riigihange lõppenud ja ehituspartneriks valitud Megaron-E alustab juba lähipäevil tööga," ütles Vassiljev märtsi alguses. 1,77 miljonit eurot maksev Tapa tervisekeskus peaks valmima hiljemalt novembris.

Loksa tervisekeskus on projekteerimisjärgus, ehitusega on kavas alustada suvel ja lõpetada see uue aasta hakul. Seal leiab ruumid ka Karell Kiirabi Loksa brigaad.

Juba mõnda aega käib ehitus Mustamäe tervisekeskuses, kus nurgakivi asetati 20. jaanuaril. Maja valmimine on planeeritud 2017. aasta lõppu, kuid uksed avab uus tervisekeskus ilmselt 2018. aasta algul.

Algselt pidi sel aastal valmima ka Järvamaa haigla rajatav tervisekeskus. "Tegeleme alles detailplaneeringuga. Objekti valmimine on planeeritud aastasse 2019," ütles Järvamaa haigla juhatuse esimees Andres Müürsepp.

Edasi lükkus ka Jõhvis tervisekeskust rajava Corrigo OÜ projekt, mille maksumus on 1,9 miljonit eurot. "Seoses üldise ajalise nihkumisega nihkus ka meie projekti aeg aasta võrra edasi," ütles Corrigo juht Tiiu Sepp. Firma sai jaanuaris viimasel hetkel kaasrahastuse otsuse Jõhvi vallavolikogult, muidu oleks keskuse rajamine küsimärgi all olnud.

Hädavajalikud 15 tervisekeskust

Riigi esindajad soovivad, et 2018. aastaks oleks valminud vähemalt 15 tervisekeskust. Rahandusministeeriumi riigieelarve osakonna juhataja asetäitja Külli Kraner selgitas, et see on vajalik 6% eurorahade tulemusreservi jaoks.

"Kõigist Eestile eraldatud vahenditest on 2014.–2020. aastaks reaalsetele meetmetele planeeritud 94% rahast. Ülejäänud 6% on jäetud kohustuslikku tulemusreservi," selgitas ta. Seda saab kasutada tulemusraamistikku kuuluvate väljundnäitajate vahe-eesmärkide saavutamise järel 2018. aasta lõpu seisuga 2019. aastal.

Osa piirkondi on aga siiani tervisekeskuseta. Need on Hiiumaa, Võrumaa ja Jõgevamaa. Näiteks Võru linnavalitsus loobus mullu tervisekeskuse raha taotlusest. Võru jaoks on reservis 1,33 miljonit eurot, et ehitada kümme perearstipraksist mahutav keskus. Lisaks jätsid suurematest keskustest raha küsimata Jõgeva ja Maardu linn ning Vändra alev. Hiiumaa loobus poole pealt.

TAUST

Sügisel tuleb taotluste teine voor

Tervisekeskuste loomiseks said toetust küsida kohalikud omavalitsused, haiglavõrgu arengukavasse kuuluvad haiglad, perearstid ning eriarstiabi osutajad, kelle ruumides juba praegu perearstid töötavad. ELi toetusele lisandub taotleja omafinantseering.
Kavas on luua või kaasajastada esmatasandi tervisekeskused, kuhu on põhiteenusena koondunud perearsti ja -õe, füsioteraapia, ämmaemandaabi ja koduõenduse teenus. Uued tervisekeskused vastavad paremini vananeva rahvastiku vajadustele.
Toetus läheb Abja-Paluoja, Alatskivi, Antsla, Elva, Haapsalu, Jõhvi, Jüri, Kadrina, Kehra, Keila, Kiviõli, Koeru, Kohila, Kohtla-Järve, Kose, Kuressaare, Laagri, Lihula, Loksa, Mustvee, Märjamaa, Narva, Otepää, Paide, Põltsamaa, Põlva, Pärnu, Rakvere, Rapla, Räpina, Saku, Saue, Sillamäe, Suure-Jaani, Tabasalu, Tallinna, Tapa, Tartu, Tõrva, Türi, Valga, Viljandi ja Väike-Maarja tervisekeskustesse.
Valitsuse siht on uuendada järgneva taotlusvooru tarbeks toetuse andmise tingimusi septembriks. Teine taotlusvoor kuulutatakse välja pärast seda.

Märts on Hea Teeninduse Kuu!
MÄRKA JA KIIDA TEENINDAJAT!
www.heateenindus.ee
Peatoetaja: Swedbank

KAUBANDUS

Eestlane ostleb meeleldi Hiinas

71% Eesti e-poodlejatest on sooritanud oste mõnest välisriigi e-poest, kusjuures meelisriik on Hiina.

Kantar TNSi värske uuring tõi välja, et Eestis moodustavad internetist tellitud kaubad 6,2% kõikidest füüsiliste esemete ostudest. Eestimaalased eelistavad välisriikidest enim Hiina (63%), Suurbritannia (53%) ja Saksamaa (32%) veebipoode. Regioonidest troonib esikohal siiski Euroopa (72%). Viimati tehtud ostude põhjal osutus eestlaste seas enim levinud tellimiskeskkonnaks AliExpress.

"Välisriikide e-poodides ostlemine on saanud populaarseks ja see trend näib kiirelt kasvavat. Kõige rohkem lõikab sellest kasu Hiina, mille veebilehtedelt sooritatakse enim oste võrreldes teiste riikidega," ütles DPD Eesti e-kaubanduse ärisuuna juht Margot Posti.

Peamised põhjused, miks välisriikide e-poode külastatakse, on soodsamad hinnad ja laiem tootevalik: 59% vastanutest väitis, et otsib parimat hinda, ja 50%, et välismaa e-poodidest leiab tooteid ja brände, mida kohalikud poed ei paku. Välisriikide e-poodidest tellivad eestlased enim kõrgtehnoloogiat ja elektroonikaseadmeid, moekaupu, kingi ja vaba aja tooteid.

ÄRIPÄEV.EE

LÜHIDALT

Eesti hakkab kilekotte kaotama

Riigikogu võttis Eesti õigusesse üle nn kilekottide kasutamist piirava direktiivi. Riigikogu pressiteenistuse teatel soovitakse 2019. aasta lõpuks vähendada õhukeste kilekottide kasutamist 90 kilekotini inimese kohta aastas ja 2025. aasta lõpuks 40ni.
Seaduse jõustumisel tuleb poodides ostjatele pakkuda kilekottide kõrval ka teisi pakendamise võimalusi, näiteks paber-, riide- ja võrkkotte, ka korduvkasutatavaid plastikkotte.
Alates 2019. aastast keelatakse suuremate kilekottide tasuta jagamine, näiteks müügikampaaniate ajal ostude jaoks massiliselt jagatavad kilekoid. Kehtima jääb erand, mille järgi tohib kasutada väiksemaid õhukesi kilekotte lahtise toidukauba esmaseks pakendamiseks, näiteks liha või köögiviljade ostmisel või hügieeni otstarbel kilepakendis piima ostmisel.

Eleringi hankel võidutses Eltel Networks

Elering sõlmis Eltel Networks ASiga lepingu maagaasi ülekandevõrgu hooldustööde ostmiseks ning hakkab gaasivõrgu hooldust korraldama välise partneri abil analoogselt elektrivõrgus toimuvaga.
Gaasivõrgu hooldustööde eeldatav maksumus on 2,4 miljonit eurot aastas. Hooldusleping sõlmiti neljaks aastaks võimalusega pikendada seda veel järgnevaks kaheaastaseks perioodiks.

Reisiliiklus sadamate kaudu kasvas, kaubavedu aga vähenes

Eesti sadamates teenindatud sõitjate arv kasvas 2016. aastal varasema aastaga võrreldes rahvusvahelistel vedudel 4%, kuid sadamate kaubamaht tonnides vähenes 4%, teatas statistikaamet.
Möödunud merekultuuriaastal kasutas Eesti sadamate teenuseid rekordarv reisijaid. 2016. aastal väisas rahvusvahelistel vedudel Eesti sadamaid 10,5 miljonit sõitjat.
Eesti sadamates käideldi 2016. aastal 33,6 miljonit tonni kaupa, mida on 1,3 miljonit tonni vähem kui aasta varem.

HEINZBAU
Põllumajandushoonete projekteerimine ja ehitus
- Laudad
- Hoidlad
- Kuivatid
- Laohooned
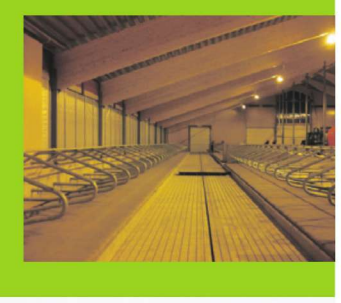

OÜ Heinzbau, Õpetaja 9a, Tartu 51003, www.heinzbau.ee

KOMMENTAAR

Euroopa pelgab roboteid

Suurem osa vaidlusi robootika ja tehisintellekti reeglite üle taandus Euroopa Parlamendis viimati arutlemisele selle üle, kas robotid võtavad inimeste töökohad üle või mitte.

Küsimuse all oli, kas me peaksime masinate laiemat kasutuselevõttu takistama või laskma asjadel areneda omasoodu.

Toon välja kolm suuremat vaidlusi tekitanud teemat:

1. Universaalne sissetulek – kuna robotid võtavad inimeste töökohad, siis peaksid inimesed saama lihtsalt tasu olemise eest. Siin tekib hulk mitmesuguseid küsimusi alates sellest, kust see raha peaks tulema, kuni selleni, et see ei soodusta ettevõtlikkust ja loovust. See idee toetust ei leidnud.

2. Robotite maksustamine –kuna robotid võtavad inimeste töökohti, siis peaks nende pealt makse maksma. Maksustamise idee toetajad vaatasid mööda faktist, et enamik robotite ja tehisintellektiga tegelejatest ei ole suured ettevõtted, vaid alles alustajad. Kui me robotid maksustame, siis liiguvad sellised ettevõtmised Euroopast välja piirkondadesse, kus see maksustatud ei ole, ja meile jääb ainult robotite ja tehisintellekti passiivse kasutaja roll. Ka see idee ei leidnud parlamendi enamuse toetust.

3. Roboti isiku loomine – lisaks füüsilisele isikule ja juriidilisele isikule peaks seadusesse tekitama ka uue, nn roboti isiku, kes oma tegude eest vastutab.

Mulle tundus see idee toores ja kantud suuresti kindlustusfirmade huvist. Idee oli luua tagatisfond, kes katab kulusid, kui midagi peaks juhtuma. Kuigi masinad arenevad järjest enam ning on võimelised ka õppima, siis seda olukorda ei teki niipea, et masin üksi teeb ja toimetab ega kuulu kellelegi. Parlamendi enamus soovitas uurida, kas selline regulatsioon on mõistlik.

Robot kehastab konkurenti

Hirm töökohtade kadumise ees on ühiskonnal olnud alates sellest ajast, kui esimesed masinad leiutati ja kasutusele võeti. Näiteks tekstiilimasina leiutajale ei tahtnud kuninganna Elisabeth esialgu patenti anda, sest kartis, et see masin jätab tema käsitöölised tööta.

Käsitööliste töö hulk tõesti vähenes, kuid samas tekkis uusi töökohti, mida varem ei olnudki. Nii on ka robotitega: peame rohkem mõtlema sellele, kuidas saame koos robotite ja tehisintellektiga töötada, mitte niivõrd muretsema nn terminaatorite pärast, kes meie maailma tahavad vallutada.

KAJA KALLAS
Euroopa Parlamendi liige

Peame rohkem mõtlema sellele, kuidas saame koos robotite ja tehinsintellektiga töötada.

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn
telefon:
(372) 667 0195,
(372) 667 0222

Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine

Äripäeva tellija eelised – ostukeskkond privileeg.aripaev.ee ja soodsaim võimalus soetada Äripäeva raamatuklubi raamatuid.
Äripäev veebis: **www.aripaev.ee**
Trükk AS Kroonpress

Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetus kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalisel, majanduslikul, poliitilisel või religioossel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASi Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eall.ee või tel (372) 646 3363.

KOLUMNISTIDE KOLMAPÄEV

Igor Rõtov | Meelis Mandel | Aivar Hundimägi | Anvar Samost | Raivo Hein | Tarmo Tanilas

Miks me end nii õnnetuna tunneme?

Sel esmaspäeval, rahvusvahelisel õnnepäeval (jah, seda 20. märts on) avaldas ÜRO raporti, mis reastas maailma riigid nende elanike õnnetunde järgi.

Ootuspäraselt elavad maailma kõige õnnelikumad inimesed Põhjamaades, selgub viiendat aastat tehtud uuringust, mille koostajatest vast tuntum on 1990ndatel Eesti majandusreforme nõustanud USA majandusteadlane Jeffrey Sachs.

Eesti inimesed tunnevad end aga õnnetuna. Tunduvalt õnnetumana kui kõik meie naabrid, Venemaa kaasa arvatud. Oleme aastaga grammike oma õnnetunnet suurendanud, kuid endiselt üsna nukral 66. kohal maailmas. Moldova, Turkmenistani, Kasahstani järel ja napilt diktaatori valitsetava Valgevene ja kodusõjas Liibüa elanike ees. Meil on 25% vähem õnnetunnet soomlastest, kes elavad meist veel pimedamas kohas ja on meiega sama melanhoolset sugu. Asi pole kohe üldse hea.

Kuus põhilist näitajat

Raport toob välja, et kolmveerand erinevustest riikide vahel tuleb kuuest näitajast: SKP elaniku kohta, sotsiaalne tugi (kas sul on kedagi, kellele raskel ajal toetuda), usaldus (mõõdab korruptsiooni puudumist avalikus ja erasektoris), oodatav eluiga ja suuremeelsus (mõõdetakse heategevusse suunatud panusega).

Meil on palgad üsna hästi kasvanud. Just tuli teade, et üldhariduskoolide õpetajate keskmine palk ületas 1200 eurot. Viis aastat tagasi käisime palju tagasisidet saanud juhtkirjas välja, et õpetajate palk peab tõusma 1000 euroni, viiendiku võrra. Siis tundus see vägagi auahne eesmärk.

MEELIS MANDEL
Äripäeva peatoimetaja

Me elame tegelikult päris hästi, paremini kui eales varem. Sõda ei ole samuti silmapiiril. Tundkem sellest siis ka rohkem rõõmu.

Korruptsiooniga peaks samuti pigem hästi olema. On, kuid enam-vähem kontrolli all ja mõni saadakse regulaarselt kätte. Ütleme, et kuni kõrgete ametnike krediitkaardiga tehtud mõnesajaeurosed kaheldavad tehingud uudiskünnise ületavad, on asi korras.

Oodatav eluiga kasvab, ehkki jah, tervena elatud eluiga enam mitte. Sotsiaalne tugi, see võiks alati suurem olla, kuid meist eespool olevate mainitud riikidega võrreldes pole ta ka mitte halvem. Heategevusse suunatud raha Eestis kasvab ja kui uskuda uuringu koostajaid, siis lisab heategevuse selgelt rahvuslikku õnnetunnet, sest rõõmsamaks läheb nii andja kui ka saaja meel.

Me oskame vast igaüks enam-vähem määratleda, millest meie enda õnnetunne sõltub. Aga misasi on rahva õnnetunne? Ja miks meie elanikud nii pagana õnnetud on?

Lauristini kolmnurk

Marju Lauristin tõi eelmise aasta lõpul ilmunud raamatus "Marjustini sajand" välja, et Eesti ühiskonnas on tekkinud uus kolmene struktuur. Need kolm gruppi ei ole hierarhia, pigem kolmnurk ja grupid ei sidustu omavahel.

Kõige suurem grupp, umbes 40% meist, on rahulolev, tuleb toime muutustega, tahab edasi minna, on edukad. See rühm on uus ühiskonna *driver*.

Teine grupp on esimese vastand: ühiskonnast välja tõugatud, õnnetud, vaesed, passiivsed. Aga ei mässa. Elavad peost suhu kuidagi ära. Vanemad, pensionärid, madalama haridusega, suur protsent venelastest. Ei saa aru, mis toimub, tunnevad end ebaõdusalt.

Kolmanda grupi moodustavad need, kes ei trügi, tegelevad kodanikualgatustega, seltsindusega ja asetavad end väljapoole hierarhiat. Seal on palju vanuses 55+, kõrgema haridusega. Nende mõju ühiskonnale on aga tunduvalt väiksem kui esimeses rühmas.

Lauristini gruppide definitsioon on loomulikult lihtsustatud ja kindlasti leiame ühisosa neis kõigis, näiteks edukas olemine ja kodanikualgatusega silma paistmine pole enam kindlasti üksteist välistav, kuid mina leidsin sealt kinnitust kahele mõttele. Mõtetele, mis mind on aastaid kammitsenud ja kus ma isegi olen pidanud oma seisukohti aja jooksul muutma.

Esimene mõte puudutab suurt osa sellest ühiskonnagrupist, kes ei tunne end Eestis koduselt. Pean silmas 80 000 halli passi omanikku, kellele Eesti pole veerandsada aastat tahtnud ilma keeleeksamita kodakondust anda. Olen järjest kindlamal veendumusel, et andes kodakondsuse hinnatavalt 40 000 halli passi omanikule, kes selle suhtes soovi avaldaksid, saaksime ühiskonnana täiuslikumaks ja õnnelikumaks. Näitame suuremeelsust ja võtame enda sekka need, kes on meiega 25 aastat elanud, kes pole tahtnud ära minna.

Ja teine mõte meile kõigile ülejäänutele, aga eriti nn edukatele – lõpetagem oma elu võrdlemine mingi pilvepiiril oleva ideaaliga. Ideaaliga, mis meisse on süüvinud nõukogudeaegsetest Soome telereklaamidest, kus kõik läänes oli värvilisem, puhtam ja lõhnavam. Me elame tegelikult päris hästi, paremini kui eales varem. Sõda ei ole samuti silmapiiril. Tundkem sellest siis ka rohkem rõõmu. Näitame seda ka rohkem välja. Edasi saab püüelda ka endaga rahul olles.

KOMMENTAAR

Rikkaks saamise peibutav miiniväli

Viimasel ajal on Eesti ajakirjanduses olnud sagedane teema mitmesugused investeerimisskeemid.

Finantsinspektsiooni juht Kilvar Kessler ütles eelmisel nädalal Äripäevale, et kelmuste teema käib ajakirjanduses lainetena. Kui majandusel hakkab hästi minema, tulevad kelmused meediasse tagasi. Eelmine selline laine oli 2000ndate keskpaigas.

Kessleri hinnangul ei kujuta kelmused praegu süsteemset riski: pole ohtu, et mõni kohalik kommertspank muutuks kelmide tõttu maksejõuetuks. Riskide maandamine n-ö makrotasandil ei tähenda aga, et inimesed oleksid iseenda rumaluse eest hästi kaitstud.

Üks näide investorite tundmatusse hüppamisest oli Äripäeva uuriva ajakirjaniku Piret Reiljani ning Norra majanduslehe Dagens Næringslivi ajakirjaniku Rune Ytrebergi uurimistöö tulemusena avalikkuse ette toodud võrkturundus- ja digirahaäri Ultimate Business World ehk UBW.

AIVAR HUNDIMÄGI
Äripäeva peatoimetaja asetäitja

Varem või hiljem astuvad heausksed investorid mõne uue varjatud miini otsa.

Selgus, et Norras kõrbenud ja nime vahetanud endine võrkturunduse ärimees ja maksupettur Jim Anderson (endise nimega Jim Wolden) aitas Tallinnas käima lükata järjekordset hullutavat digiraha äri. Enne artikli ilmumist jõudsid peamiselt eestlased ja norrakad seda äri haldava Eesti ettevõtte Manhattan Securities OÜ kontodele kanda kümneid tuhandeid eurosid, ostes nn pakette. Iga pakett sisaldas õigust reklaamida oma tooteid või teenuseid digitaalsel turul. Paketiga kaasnes boonusena teatud hulk UBW coine, mille eest nimetatud turul peaks hakkama kauplemine toimuma. UBW-l on üks suur puudus – digitaalset turgu, kus reklaamimise eest raha maksti, ei ole veel olemas.

Oluline on taust

Lisaks nii-öelda olematu teenuse ostmisele võiks ettevaatlikuks teha äriga seotud inimeste taust. Kui ajakirjanikud tõmbasid tegelastelt saladuseloori, selgus, et üks väheseid, kes on uuest digirahaärist juba konkreetset kasu saanud, on see sama Jim Anderson. Andersoni sõnul sai ta tasu pakutud abi ja teatava tarkvara eest uue digiraha süsteemi käivitamisel. Selline äri võibki osutuda õhulossiks, sest suur osa käivitamiseks vajalikust investorite rahast on läinud nõustamiste ja arendustööde tarbeks.

Võrkturundusskeemid tuginevad üha uute lihtsameelsete liitumisele, neile, kes on nõus oma raha lihtsa teenimisviisi nimel loovutama.

Äripäevas ilmunud artiklite järel on finantsinspektsioon otsustanud kirjeldatud digiraha skeemi kontrollida ja Jim Anderson teatas, et maksab kõik temale nõustamise eest laekunud summad tagasi.

Aga see on ainult üks plahvatusohtlik miin suurel miiniväljal, kuhu sorava jutuga müügimehed kergemeelseid meelitavad. Varem või hiljem astuvad heausksed investorid mõne varjatud miini otsa. Seetõttu soovitan kõigil kiiresti rikkaks saada ihkajatel mängida parem tavapärast lotot. Kulutate vähem ning osa teie kaotatud rahast läheb Eesti kultuuri ja spordi toetuseks.

JUHTKIRI

Rahapesujuhtum jätab mõlgi Eesti eduloole

Eestil pole hiiglasliku rahapesujuhtumiga muud pistmist, kui et see käis läbi siinsete pankade elektrooniliste kanalite. Sedagi on palju.

Ajaleht Postimees kirjutas, et Eesti pankade kaudu liigutati ligi 1,6 miljardit dollarit Venemaalt pärit kuritegelikku raha. Selle tuvastas organiseeritud kuritegevusele ja korruptsioonile keskendunud ajakirjandusprojekt OCCRP.

Äripäeva hinnangul on kõige suurema löögi saanud Eesti riigi rahvusvaheline maine ja seepärast tuleb juhtum põhjalikult uuesti lahti võtta. Mitte ainult meie finantsasutuste pärast, vaid sellepärast, et sama juhtumi teises otsas on meie riigi viimase aja kõige suurejoonelisem e-valdkonna edulugu – Eesti e-residentsuse projekt ja kogu e-usaldusväärsus tervikuna.

Rõhutatult e-lipulaev

Eesti on enda rahvusvahelisel tutvustamisel palju rõhku pannud kõikvõimalikele digilahendustele. E-valimised on midagi, millega maailmas paljudele eeskujuks oleme. E-maksuameti kaudu tulude deklareerimine minutitega on midagi, mis enamikule Euroopas, aga kindlasti Ameerika Ühendriikides ilmvõimatu näib. Digiallkiri – elektrooniline isikutuvastus, mille andmise õigus tekib ka e-residendil, on seotud kogu e-riigi usaldusväärsusega ja seni on see usaldus ennast õigustanud.

Ja muidugi pangandus. See, kuidas Eesti jättis sisuliselt vahele pangatšeki perioodi ja läks otse üle internetipangandusele, avaldas maailmale muljet. Internet on piisavalt turvaline, kinnitame uhkelt.

Eesti ja siin tegutseva panga filiaali sattumine rahapesuskandaali lööb kahjuks mõra nii e-residentsuse programmi, aga ka teiste e-riigi edulugude usaldusväärsusse. Igasugustel e-skeptikutel on hea öelda, et see kõik sai teoks tänu internetile ja e-riik Eesti ei suuda vajalikul määral korda tagada ehk kuritegevust ennetada ja vältida. Tegelikkus siinsete pankade kohatisest ülikonservatiivsusest näiteks välismaalaste ettevõtetele hädavajaliku pangakonto avamisel ei oma praegu tähtsust, sest see juhtum sai ju võimalikuks.

Võimalik, et kuskil tehakse detailides vahet, aga üldjoontes läheb mustemasse nimekirja pigem terve väikeriik, mis osales Venemaalt pärit raha pesemises, mitte ühe panga kohalik filiaal.

Kaugelt ja süvenemata võib jääda mulje, et Eesti kutsub e-residendiks riiki, kus on arenenud internetipangandus, aga toimub ka suurejooneline rahapesu. Mitte mingil moel ei tohi selliste paralleelide tõmbamiseks võimalust anda.

Aasta tagasi märtsis andis Äripäevale intervjuu Danske panga Eesti juht väidetava rahapesu toimumise ajal – Aivar Rehe, kes selleks ajaks oli juba panga juhi kohalt vabastatud. Seda pärast Eesti finantsinspektsiooni ettekirjutust pangale. Toona Rehe kinnitas kätt südamele pannes, et ettekirjutused ei tähenda ühtegi rahapesujuhtumit. Eile teatas Danske Bank, et juhi vahetuse põhjuseks oli justnimelt toosama juhtum. Seega Rehe kas ei teadnud niivõrd mastaapsest juhtumist midagi või ei rääkinud ta tõtt.

Avatus lihtsalt on parem praktika

Miks ja kuidas panga kohalik filiaal sellesse afääris sattus, ei ole teada. Kõige rohkem on viidatud asjaolule, et polnud põhjust kahelda, sest *offshore*-firmade kasutamine ei ole keelatud.

Äripäev on seisnud selle eest, et ettevõtluses ei pea olema varjatud osalusi ja üleüldse – mida läbipaistvam, seda parem. Käesolev juhtum on tõestus, et kui oleks nähtud suurte ülekannete taha, oleks aegsasti jaole saadud. Teiseks tõestas juhtum, et iga varjatud asi tuleb ühel hetkel välja. Siinkohal suur tunnustus uurijatele ja ajakirjanikele, kes juhtumi päevavalgele tõid.

REPLIIK

Koolide edetabeli tippu vilistlaste eluea järgi

Esmaspäevases Äripäevas viskas Starfish Academy asutaja Vallo Arumäe õhku küsimuse – kes otsustas, et praktilisi teadmisi täisväärtuslikuks eluks pole haridussüsteemi kaudu vaja õpetada?

PEETER-EERIK OTS
Äripäeva arvamustoimetaja

Kuskilt ei kuule midagi eneseteostuse TOP 100st või isikliku arenguhüppe edetabelist.

Tema sõnul eelistab haridussüsteem valmistada ette inimesi palgatöötajaks, et inimesel oleks tulevikus töökoht.

See, et korralik töökoht tagab inimesele ka heaolutunde ja tekitab eneseteostusega äravahetamiseni sarnase tunde, on paraku ühiskonda sisse ehitatud. Haridussüsteem pole selles süüdi, et ta ühiskonna ootustele vastavalt lapsi töövõtjaks proovib lihvida.

Ka suurtes uudistes räägitakse sisseostetavast tööjõust, kes aitab meie allhankemajanduse õitsengule ja palgasaajate TOPid on väga popid. Kuskilt ei kuule midagi eneseteostuse TOP 100st või isikliku arenguhüppe edetabelist.

Tuleviku töö sisu teadmata

Täiesti objektiivselt ei ole töötajaid koolides ette valmistada võimalik, sest töökohad on juba praegu vähemalt poole ulatuses muutunud. Haridussüsteemil seisab suurima väljakutsena ees murda paradigma, et lapsest peale peab inimest ette valmistama töövõtjaks, kui vaja oleks tegelikult tööandjaid.

Tööandjaks ei sünnita, see on õpitav ja haridussüsteem võib ümber orienteeruda küll. Koolide edetabelid saaks edaspidi koostada mitte ülikooli sissesaamise, vaid selle järgi, mis koolist tulijad elavad kauem, tervemana ja tulevad elus toime iseseisvalt, tööandjast sõltumatuna.

ÄRIPÄEV EETRIS

Esoteerikaga müüb kõike

Miks esoteerika müüb nagu loom? Miks on esoteerika kuum ning kuidas seda ettevõtluses ära kasutada? Asja üle arutlesid Eesti suurimal turunduskonverenstil Password ettevõtja Kristjan Kann, ajakirjanik Ingrid Peek ja õpetaja ning skeptik.ee juht Martin Vällik.

▶ Raadiosaadet "Äripäev eetris" saab kuulata Äripäeva veebis, tellida iTunesis ja alla laadida Soundcloudis.

10,5

miljonit sõitjat kasutas eelmisel aastal rahvusvahelistel vedudel Eesti sadamate teenuseid. Võrreldes aasta varasemaga oli kasv 4%. Kaubamaht tonnides vähenes samuti 4%.

toimetaja Juhan Lang
tel 667 0136
juhan.lang@aripaev.ee

▲ **Nukk Barbie paisati müügile 1959. aastal ja on siiamaani mänguasjatootja Matteli üks populaarsemaid tooteid.** FOTO: BLOOMBERG

AKTSIA

Mängu-asjatootja mitte eriti lõbus elu

Maailma ühe suurema mänguasjatootja Matteli aktsia pole sel aastal aktsionäridele suurt lõbu ja meelelahutust pakkunud. Rida sündmusi on pannud kukalt kratsima ning tulevik kuigi selge ei paista.

FREDY-EDWIN ESSE
kaasautor

Eelmise aasta paaril viimasel kuul oli teada, et Mattel otsib uut juhti ning tänavu jaanuaris teatatigi, et seniselt tegevjuhilt Christopher Sinclairilt haarab ohjad Google'i juhtkonna endine liige Margaret Georgiadis. Uudis võeti rõõmuga vastu ning aktsia kallines, sest investorite hinnangul on tehnoloogiasektoriga kursis oleva juhi valimine hea märk.

Siis aga teatas Mattel neljanda kvartali majandustulemused, mis jäid suurelt alla analüütikute prognoosile ja firma kaotas ühe päevaga ligi viiendiku turuväärtusest. Investorid nägid, et firma uuendamine ei lähe päris nii, nagu loodetud, vaatamata 2016. aasta esimese kolme kvartali julgustavatele tulemustele.

Nüüd on Matteli aktsia jäänud kaheks kuuks samale tasemele tiksuma, andes justkui märku, et Wall Street on võtnud "oota ja vaata" hoiaku. Aasta algusest on Matteli väärtpaber odavnenud 8,1% ning aastaga on kadunud ligi veerand hinnast.

"Mul on Matteli aktsia hinna pärast frustratsioon," kirjutas analüüsis B. Riley & Co analüütik Linda Bolton Weiser, kelle hinnasiht Matteli aktsiale on 35 dollarit ja ta soovitab väärtpaberit osta. "Firma olulisi näitajaid vaadates läheb neil mitmel moel hästi," lisas Bolton Weiser.

Tegevjuhi vahetused

Lõuna-California ettevõtte käive oli mullu 5,4 miljardit dollarit. Maailma ühele suuremale mänguasjatootjale kuulub aastakümneid populaarne püsinud Barbie nukubränd, mis tegi eelmisel aastal käivet umbes miljard dollarit. Nende portfellis on ka koolieelikutele mõeldud Fisher-Price, mis moodustab 34% Matteli käibest. Hot Wheelsi ja Matchboxi mudelautode äri käive oli eelmisel aastal ligi 900 miljonit dollarit.

2013. aastal hakkas Matteli kasumi ja käibe kasv näitama kängumise märke ning järgnenud kolmel aastal käive, kasum ja kasumimarginaalid kahanesid. 2015. aastal määrati tegevjuhiks Sinclair, kes rõhus senisest rohkem mänguasjade innovatsioonile ning alustas Barbie ja Fisher-Price'i brändi muutmist, mida analüütikud ja investorid takka kiitsid.

HIND

Kasumi ja käibe kängumisega kahanes ka aktsia hind

ALLIKAS: BLOOMBERG

2015. aasta oktoobriks oli aktsia kukkunud alla 20 dollari, mis oli viie aasta madalaim tase, kuid Sinclairi abiga tõusis Matteli turuväärtus poole aastaga 70%. Samuti asus tõusuteele Barbie, Fisher-Price'i ning Hot Wheelsi toodete käive, kuid firma nõukogu nägi siiski vajadust leida keegi, kes aitaks paremini hakkama saada uue tehnoloogiateadlikuma põlvkonnaga.

Äripäeva Akadeemia

Kirjutamine ja avalik esinemine

26.04.2017

Mihkel Raud

Esimestele kiirematele
359 € (km-ga 430,80 €)
Kehtib kuni 27.03.17
Tavahind: 399 € (km-ga 478,80)

Kuidas kirjutada ja avalikult esineda nii, et Sinu sõnum kohale jõuaks?

Info ja registreerimine: Aimi Kändmaa / tel: 667 0442 / e-post: aimi.kandmaa@aripaev.ee / akadeemia.aripaev.ee

Seetõttu otsustatigi tuua Sinclairi asemele Georgiadis.

Ootuste kohaselt peab Mattel 2017. aastal lõpuks suurendama nii käivet kui ka kasumit. Seda valusam oli reaktsioon, kui läinud kvartalis kahanes käive aastases võrdluses 8,3% ning kasum osutus prognoositust 27% väiksemaks.

Mitu aktsiat survestavat tegurit

Sel aastal prognoosivad analüütikud Matteli käibe kasvuks 6,2% ja see peaks jõudma 5,8 miljardile dollarile. Kasum peaks kasvama lausa 36%, 1,44 dollarile aktsia kohta, ning 2018. aastal juba 1,69 dollarile. Paremad tulemused peaksid tulenema kulude kokkuhoiust, arenevate turgude paremast müügist ja Barbie ning teiste peamiste brändide uuendustest.

Mattel valmistab mänguasju litsentsi alusel ka Disneyle ja sel aastal kinolinale jõudvad filmid peaksid müügile tugevalt kaasa aitama. Sel aastal esilinastuvad "Autod 3", "Wonder Woman", "Lelulugu 4" ning "Jurassic Worldi" ja "Kiirete ja vihaste" järg. Küll aga kaotas Mattel Disney Princessi seeria nukkude tootmise litsentsi oma peakonkurendile Hasbrole. Sinna alla käib ka ülimalt populaarne Frozeni bränd. See tähendas mullu 455 miljonit dollarit kaotatud käivet.

Investorid ja analüütikud kardavad, et Mattel teatab dividendi vähendamisest – see oleks valus hoop aktsiale. Ligi 6% suurune dividenditootlus tähendab, et tegu on atraktiivse dividendiaktsiaga ja omanikutulu väljamakse vähendamine tooks kindlasti kaasa investorite pagemise.

Samuti on analüütikud pessimistlikud firma esimese kvartali väljavaate suhtes, mis lühiajaliselt survestab aktsiat veelgi. Neljanda kvartali kehv tulemus ei olnud tingitud turu iseärasustest, sest Hasbro suutis käivet kasvatada 11%, ja see ei anna lootust, et Mattel paari kuuga midagi märkimisväärselt paremaks muudab.

Üha enam on juttu, et mänguasjasektoris hakkavad toimuma konsolideerumised. Eelmisel aastal levis kuulujutt, et Hasbro on huvitatud Matteli ülevõtmisest või nendega ühinemisest.

"Meie hinnangul kiireneb 2017.–2018. aastal üsnagi killustunud mänguasjasektori konsolideerumine," kirjutasid UBSi analüütikud märtsi keskel. Killustumine on tulenenud peaasjalikult madalatest sisenemiskuludest ning tööstuse iseärasustest, näiteks suurtest hittidest sõltuvusse jäämine, leidsid analüütikud.

UBS prognoosib, et Hasbro võib Matteli eest maksta kuni 33 dollarit, mis tähendaks 30% preemiat praeguselt turuhinnalt, aitaks Mattelil kolme aastaga säästa 720 miljonit dollarit sünergia pealt ning võimaldaks 2019. aastaks tõsta Hasbro kasumit aktsia kohta kolmandiku võrra.

PANGANDUS

Deutsche Banki juhid jäetakse boonustest ilma

Deutsche Banki tippjuhid ei saa juba teist aastat järjest boonuseid, sest 2016. aastal pidi pank maksma suuri trahve, vahendas CNN Money.

Saksamaa suurim pank vähendas 2016. aasta eest makstavate boonuste hulka 77 protsendi võrra, 500 miljonile eurole, selgus esmaspäeval avaldatud aastaaruandest. Juhtkonna liikmed jäävad üldse boonustest ilma. Näiteks tegevjuht John Cryan sai ainult oma põhipalga – 3,8 miljonit eurot.

47

protsenti on Deutsche Banki aktsia viimase kahe aastaga odavnenud.

Deutsche Bank teatas eelmisel kuul, et plaanib investoritelt koguda 8,5 miljardit dollarit. Rahaga loodetakse oma finantstervist parandada. Pank on USA ametivõimudele lubanud maksta kriisiaegsete rikkumiste eest 7,2 miljardi dollari ulatuses trahve. Venemaa rahapesu skeemi tõttu on pangale määratud veel trahve.

Deutsche Banki puhaskahjum oli eelmisel aastal 1,4 miljardit eurot. 2015. aastal ulatus kahjum lausa 6,8 miljardile eurole. Ettevõtte aktsia on viimase kahe aasta jooksul kukkunud 47 protsenti, 18,38 eurole.

ÄRIPÄEV.EE

KOMMERTSPANKADE INTRESSITOOTED

REKLAAM

Tähtajaline hoius EUR, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	üle 5 aasta	min summa
Danske Bank	kontakteeruge pangaga									
Tallinna Äripank	0,10	0,15	0,20	0,40	0,50/1,50	0,60/1,60	0,70/1,70	-	-	200
Tallinna Äripank (3)	0,25	0,30	0,35	0,55	0,65	0,75	0,85	-	-	200
Citadele Pank	-	-	-	0,01	0,01	0,20	0,35	0,75	-	150
Versobank	0,40	0,50	0,60	0,90	1,00	1,80	1,80	1,80	-	350
DNB	0,01	0,05	0,09	0,18	0,21	0,23	0,28	0,33	-	100
Krediidipank	0,20	0,20	0,20	0,40	0,60	0,80	1,20	1,50	2	100/200 (4)
BIGBANK	0,45	0,50	0,60	0,80	0,80	1,10	1,40	1,60	-	500
BIGBANK	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Inbank	-	-	0,50	0,75	1,00	1,25	1,75	2,00	-	500

Jooksev hoius EUR, %

	keskmiselt kuu jäägilt	kuu püsijäägilt
Danske Bank	kontakteeruge pangaga	
Tallinna Äripank	-	0,00
Tallinna Äripank (3)	-	0,00
Citadele Pank	-	-
Versobank	0,00	0,00
DNB	0,05 (7)	-
Krediidipank	-	0,01
BIGBANK		-
BIGBANK	-	-
Inbank	-	-

Tähtajaline hoius USD, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
Danske Bank	kontakteeruge pangaga						
Tallinna Äripank	0,05	0,05	0,05	0,10	0,15	0,20	200
Citadele Pank	-	-	-	0,90	1,00	1,30	200
Versobank	0,30	0,35	0,45	0,70	0,90	1,10	500
DNB	0,10	0,11	0,14	0,29	0,39	0,49	100
Krediidipank	0,20	0,20	0,20	0,40	0,60	0,80	100/200 (4)

Kursid on päeva jooksul korrigeeritavad; (3) personaalpanganduse klientidele; (4) internetipangas/kontoris (7) päevalõpu kontojäägilt, Äripanga jooksva hoiuse intressimäär on nüüd 0%

Pankade kontaktandmed

Citadele Pank Narva mnt. 63/1, Tallinn, tel 770 0000, faks 770 0001, e-post: info@citadele.ee, www.citadele.ee
BIGBANK Rüütli 23, Tartu, tel 1333, faks 737 7582, e-post: bigbank@bigbank.ee, www.bigbank.ee
Versobank Hallivanamehe 4, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501
DnB PANK Tartu mnt 10, Tallinn, tel 686 8500, faks 686 8501, e-post: info@dnb.ee, www.dnb.ee
Eesti Krediidipank Narva mnt 4, Tallinn, tel 669 0941, faks 661 6037
Tallinna Äripank Vana-Viru 7, Tallinn, tel 668 8066, faks 668 8065

BALTI ETTEVÕTETE NOTEERIMATA VÕLAKIRJAD

REKLAAM

võlakiri	ISIN kood	emiteerimis-kuupäev	lunastamis-tähtaeg	kupongimäär	intressimakse sagedus	nimi-väärtus, €	emissiooni maht, €
Creditstar	EE3300111038	1.12.2016	1.09.2017	8,00%	kvartaalne	1 000	3 000 000
PlusPlus Capital	EE3300110980	24.10.2016	1.10.2017	10,00%	kvartaalne	100	3 000 000
Finora Capital	EE3300110659	10.03.2015	15.03.2018	9,75%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Creditstar	EE3300111046	1.12.2016	1.06.2018	11,00%	kvartaalne	1 000	12 000 000
Mainor Ülemiste	EE3300110691	16.06.2015	26.11.2018	7,00%	kvartaalne	1 000	5 000 000
Uvic	EE3300110782	27.11.2015	27.11.2018	10,00%	kvartaalne	1 000	1 500 000
PlusPlus Capital	EE3300110840	25.01.2016	1.02.2019	13,00%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Finora Capital	EE3300110972	22.09.2016	22.05.2019	9,25%	kvartaalne	1 000	1 000 000
PlusPlus Capital	EE3300111079	20.12.2016	1.10.2019	12,00%	kvartaalne	100	5 000 000
luteCredit Europe A8	EE3300111020	28.11.2016	15.10.2019	14,00%	kvartaalne	100	1 000 000
Creditstar	EE3300111053	1.12.2016	1.12.2019	12,50%	kvartaalne	1 000	15 000 000

REDGATE CAPITAL

Redgate Capital AS Pärnu mnt 10, Tallinn 10148, tel 66 68 200, bonds@redgatecapital.eu, www.redgatecapital.eu

FONDID

REKLAAM

LHV Varahaldus

20.03

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Pensionifond L, EUR	1,60	1,60	1,60	2,62	0,91	4,27	3,94	4,23	468 513 168
Pensionifond M, EUR	1,26	1,26	1,26	1,86	0,53	2,76	3,33	3,70	69 930 748
Pensionifond S, EUR	1,28	1,28	1,28	1,80	-0,19	0,23	2,28	2,58	60 447 861
Pensionifond XL, EUR	1,40	1,40	1,40	3,01	1,15	5,43	4,43	4,97	117 484 745
Pensionifond XS, EUR	1,19	1,19	1,19	1,30	-0,13	0,06	2,28	2,85	20 532 486
Täiendav Pensionifond, EUR	1,61	1,63	1,63	3,28	1,61	6,94	5,90	6,10	9 083 135
LHV Pensionifond 25, EUR	1,09	1,09	1,09	3,94	0,60	2,31	3,07	3,71	12 539 300
LHV Pensionifond 50, EUR	1,30	1,30	1,30	5,55	0,47	2,50	3,81	4,33	224 245 482
LHV Pensionifond Intress, EUR	0,93	0,93	0,93	1,59	-0,09	0,42	1,46	2,41	4 220 158
LHV Pensionifond 100 Pluss, EUR	1,73	1,75	1,75	8,83	0,17	3,29	5,25	6,07	4 684 993
LHV Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,79	0,80	0,80	2,04	-0,18	-0,03	1,00	2,01	532 974
LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	11,03	11,14	11,14		-1,73	0,07	-6,90	6,51	11 739 877,79
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	9,99	9,89	9,99		5,49	15,34	5,93	4,14	3 822 353,39
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	6,39	6,32	6,39		5,49	15,34	5,93	4,14	-

Nordea Pensions Estonia

20.03

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Nordea Pensionifond A, EUR	1,12	1,12	1,12	6,35	1,67	7,45	4,69	4,72	209 712 124,02
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,98	0,98	0,98	9,69	2,78	11,96	6,78	6,15	28 155 893,48
Nordea Pensionifond B, EUR	0,99	0,99	0,99	4,04	0,5	3,63	2,78	3,16	23 158 333,77
Nordea Pensionifond C, EUR	0,88	0,88	0,88	2,24	-0,89	-0,6	1,9	2,22	13 203 045,87
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	1,55	1,58	1,56	12,83	4,16	17,21	9,05	8,16	10 692 966,39
Nordea Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,79	0,81	0,80	3,64	0,25	3,07	3,56	3,49	2 272 506,70

Trigon Asset Management

20.03

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Trigon Balti Fond C, EUR	19,07	19,74	19,36	6,83	1,44	13,43	13,23	8,67	1 482 443,44
Trigon Uus Euroopa Fond C, EUR	30,64	31,72	31,10	11,85	11,44	24,98	9,09	11,52	92 833 442,18
Trigon Venemaa Top Picks Fond C, EUR	24,39	25,25	24,76	21,61	-0,42	69,90	21,34	1,91	15 909 837,64

Fondivalitsejate kontaktandmed

LHV Varahaldus AS Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee
Nordea Pensions Estonia AS Liivalaia 45/47, Tallinn 10145, tel 710 1250, faks 710 1251, eesti@nordea.com, www.nordea.ee
Trigon Asset Management AS Viru Väljak 2, Tallinn 10111 tel. +372 667 92 00, www.trigon.ee

Maaklerifirmade kontaktandmed

LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402

Äripäeva uudisveeb põllumeestele

Äripäev Põllumajandus.ee

Äripäev Nr 56 (5654) 22. märts 2017

ISSN 1406-2585

INVESTOR TOOMASE BLOGI

Mida teha Deutsche Telekomiga?

Hiljuti uuriti minult, mis Saksa telekomihiiu Deutsche Telekomi ja tema aktsiaga tegelikult toimub.

Majandusaasta aruannet tutvustades hüüdis ettevõtte boss Tim Höttges välja, et nad on valmis nii ostma kui ka müüma, ning andis sellega märku, et arenguruumi kontsernil veel on. Ta on varem sihtinud USA telekomiettevõtet AT&Td ja Sprinti ning Reutersi analüütikute hinnangul võib Telekom ehk juba sel aastal uute kokkulepeteni jõuda.

Brexit pani kasumile paugu

Samas pidi Höttges tunnistama, et möödunud aasta ei läinud kõige paremini: kuna sakslased omandasid suure osaluse Briti telekomiettevõttes BT, tekitas Brexit neile ligi 2 miljardi suuruse kahjumi. Kasumit sõid ka koondamised.

Deutsche Telekomi häda on vähenev kliendibaas Euroopas. Mullune 73 miljardi eurone käive tuli eelkõige tänu välisturgudele – Saksamaa enda osa jäi *ca* 22 miljardi juurde. Kõige rohkem rõõmustabki kontserni T-Mobile'i jõuline areng USAs. Ettevõtte kasum kahanes aga peaaegu viiendiku võrra, 2,7 miljardile eurole.

Telekomil näib vähemalt Saksamaal olevat suurte firmade traditsiooniline häda: aeglus. Nimelt vihastab ta Saksamaa tarbijaid välja sellega, et nende võrk kukub suure videovaatamise tõttu aegajalt kokku ning viimasel ajal on sagegenud (häkkerite) rünnakud võrgule. See kõneleb vajadusest suuremate investeeringute järele.

Võimalik müügiplaan kõigutas aktsiat

Investori pilguga vaadates on Deutsche Telekom aktsionäridele kolm aastat järjest aina pisemat dividendi maksnud: kui 2014. aasta eest sai investor 65 senti, 2015. aasta eest 71 senti, siis eelmise aasta eest saavad investorid 60 senti aktsia kohta. Aktsia ise on viimase aastaga ligi 6 protsenti tõusnud ja see näibki olevat Telekomi viimaste aastate liikumisviis: tasa ja targu nagu riigisektorile kohane. 14,5 protsenti kontserni aktsiatest kuulub otse Saksa riigile ning 17,5 protsenti kaudselt – ametlikuks omanikuks on märgitud arengupank KfW. Sellest tulenevalt kukkus aktsia eelmisel reedel pool protsenti, kuna WirtschaftsWoche kirjutas, et riik kaalub osalusest loobumist.

Saksamaa valitsuse esindaja olevat hiljem siiski kinnitanud, et mingit müügiplaani ei peeta.

Ostma ei meelita

Kuigi enamikku analüütikutest teeb Telekomi aktsia ettevaatlikult optimistlikuks, siis mina jään pigem äraootavale seisukohale. Goldman Sachs tõstis aktsia hinnasihi 17,4 euro pealt 18 eurole ning sealsed analüütikud ütlesid mõne nädala eest otse välja, et ootavad kontsernilt sel aastal kasvavat käivet ning kasumit.

Mustades värvides näeb Telekomi tulevikku Austraalia Macquarie investeerimispank, kes langetas hinnasihi 15,5 eurolt 14 peale. Telekomi P/E jääb 27,7 ligi. Võrdluseks: tema suurel koduturu konkurendil Telefonical jääb see näit 25,5 juurde.

> **Deutsche Telekomi häda on vähenev kliendibaas Euroopas.**
> investor Toomas

HIND

Deutsche Telekomi aktsia liigub euro piires

eurodes

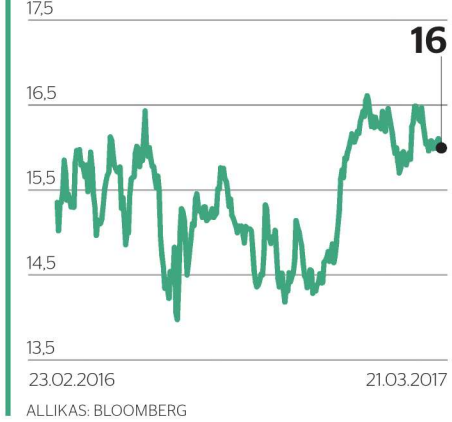

ALLIKAS: BLOOMBERG

Investor Toomas on Äripäeva välja mõeldud tegelane, aga tema käsutuses on reaalne raha, mida ta investeerib finantsturgudele. Toomas alustas tegevust 2002. aasta alguses, mil tema käsutusse anti investeerimiseks miljon krooni. Toomase investeerimisotsused langetab Äripäeva börsitoimetus, investeerimismõtteid jagab investor Toomas Äripäeva tagumisel leheküljel ja veebis.

PORTFELL

Kuidas läheb Toomase investeeringutel?

päevane muutus

–0,05%

väärtus 278 732,60 eurot
53% aktsiad / **40%** raha / **7%** võlakirjad

aktsiate päevane muutus protsentides

Olympic EG	**1,08**
Apple	0,78
Statoil	0,54
Microsoft	0,39
Tallink	0,21
Apranga	0
Lerøy Seafood	–0,05
Berkshire Hathaway B-aktsia	–0,15
Ryanair	–0,47
Baltic Horizon Fund	**–0,76**

Viimased tehingud

Müüs: 9. jaanuaril 250 iShares Stoxx Europe 600 aktsiat hinnaga 36,36 eurot aktsia. Tehingusumma oli 9090 eurot. Teenustasu oli 14,06 eurot.
Müüs: 9. jaanuaril 442 Ryanairi aktsiat hinnaga 14,68 eurot aktsia. Tehingusumma oli 6488,56 eurot. Teenustasu oli 14,06 eurot.

SINU ARVAMUS

Kommenteeri Toomase investeerimisotsuseid, jaga oma kogemusi või esita küsimusi veebilehel www.aripaev.ee või e-kirjaga aadressil investor.toomas@aripaev.ee

OMX TALLINN

52 nädalat

Tallinna börsi üldindeks, kajastab põhi- ja lisanimekirja aktsiate liikumisi.

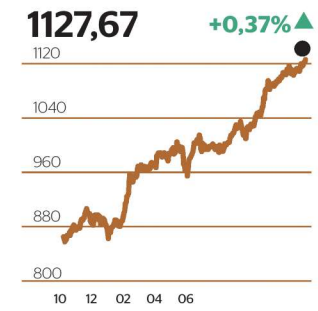

perioodi kõrgeim	1127,67
perioodi madalaim	955,95

BÖRS

Luukered tõstsid Harju Elektri aktsia hinnasihti

"Harju Elekter sõlmis hiljuti Soomes suure lepingu ja on aktiivne kinnisvaras, mille tõttu ootame majandustulemuste märkimisväärset paranemist 2017. aastal. Lisaks sellele aitab PKC Groupi müük Harju Elektri varade potentsiaali suurendada," kirjutas LHV oma raportis. Tõsi, veel ei ole teada, kuidas vabanevat raha kasutama hakatakse.
Harju Elektril on 9,8protsendine osalus ka energiasalvestus- ja ülekandefirmas Skeleton Technologies Group, kellele LHV analüütikud samuti kasvu ennustavad.
Nende faktorite valguses tõstsid LHV analüütikud aktsia hinnasihi 4,00–4,20 eurole.
Praegu maksab Harju Elektri aktsia 3,65 eurot. Viimase kuue kuu jooksul on aktsia tõusnud 41 protsenti.

PANE TÄHELE

Deutsche Banki juhid jäetakse boonusest ilma. Põhjuseks mullu makstud suured trahvid. Boonusefond vähenes 77%, 500 miljonile eurole. Panka ähvardavad juba uued trahvid.

Marriott saab 300 000 lisatuba. Hotellikett loodab selle numbrini jõuda kolme aasta jooksul ning loodab sellest saada 675 miljonit dollarit lisatulu.

Korea aktsiad kerkisid kahe aasta tippu. Investoritesse süstib optimismi eelkõige valitsuse vahetus.

BÖRSIKAUBAD

Kütused 21.03

USD

Nafta IPE, bbl	51,74
Nafta NYMEX, bbl	49,01
Mootoribensiin, t	480,00
Diislikütus, t	464,50
Kerge kütteõli, t	458,50
Masuut (1% väävel), t	299,75
Maagaas Henry Hub, btu, USD	3,041

Põllumajandus 21.03

nael = 453,59 g

Kohv NYBOT, USc/nael	144,70
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	483,50
Kakao NYBOT, USD/t	2154,00
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	147,15
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	407,25

Värvilised metallid 20.03

USD/t

Alumiinium LME	1924
Vask LME	5912
Plii LME	2297
Nikkel LME	10135
Tina LME	20380
Tsink LME	2883,5

Väärismetallid 21.03

USD/unts, unts = 31,105 g

Kuld COMEX	1240,85
Plaatina NYMEX	970,65
Pallaadium NYMEX	787,08
Hõbe COMEX	17,54

VALUUTA

Euroopa Keskpank

Austraalia dollar	AUD	1,392
Bulgaaria leev	BGN	1,956
Hiina jüaan	CNY	7,427
Hongkongi dollar	HKD	8,350
India ruupia	INR	70,281
Jaapani jeen	JPY	121,190
Kanada dollar	CAD	1,436
Korea won	KRW	1199,560
Norra kroon	NOK	9,128
Poola zlott	PLN	4,282
Rumeenia leu	RON	4,561
Singapuri dollar	SGD	1,503
Suurbritannia nael	GBP	0,868
Šveitsi frank	CHF	1,072
Taani kroon	DKK	7,435
Tai baat	THB	37,336
Tšehhi kroon	CZK	27,021
Türgi liir	TRY	3,907
Ungari forint	HUF	308,640
USA dollar	USD	1,075

ALLIKAS: BLOOMBERG KELLA 17 SEISUGA

EUR/SEK ▲ **9,4912**

EUR/RUB ▲ **61,8423**

BÖRS

Tallinn 21.03

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,230	0,00	1 282	14,4	4,9%	0,71	0,8%
Baltika	0,311	0,32	863	66,4	4,1%	2,73	0,0%
Ekspress Grupp	1,330	0,00	-	9,0	9,1%	0,82	3,0%
Harju Elekter	3,670	1,38	43 611	19,6	5,7%	1,11	4,1%
LHV Group	9,680	0,73	33 032	12,9	20,8%	2,67	0,0%
Merko Ehitus	8,960	1,24	52 296	26,0	5,0%	1,30	7,1%
Nordecon	1,270	0,00	6 998	13,5	8,9%	1,20	2,4%
Olympic EG	1,870	1,08	57 871	9,8	26,6%	2,61	8,0%
PRFoods	0,400	-1,23	11 310	35,3	1,9%	0,68	0,0%
Pro Kapital Grupp	1,980	-1,98	3 069	-	-2,7%	1,29	0,0%
Silvano FG	2,860	1,06	43 013	11,1	24,2%	2,68	3,5%
Skano Group	0,525	0,00	105	112,1	-23,0%	0,52	0,0%
Tallink Grupp	0,967	0,21	15 526	14,8	5,4%	0,80	8,3%
Tallinna Vesi	13,900	0,72	12 546	15,1	19,4%	2,94	6,5%
TLn Kaubamaja	9,430	-0,21	58 196	14,9	15,4%	2,30	4,2%
Trigon PD	0,600	0,00	-	128,2	-2,1%	1,12	0,0%
Baltic Horizon Fund	1,310	-0,76	265 930	-	-	-	-

P/E arvutatud viimase nelja kvartali vahearuande (kui on olemas, siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase) konsolideeritud koondkasumi emaettevõtja osa põhjal

Riia 21.03

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Grindex	4,89	0,20	12,8	0,4	-
Latvijas Gaze	8,39	0,00	11,5	0,6	-
Olainfarm	9,25	0,87	11,9	1,4	-

Helsingi 21.03

aktsia	hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Alma Media	-	-	-		
Citycon	2,28	-0,44	12,7	0,9	8,6
Elisa Comm.	33,18	0,06	20,6	5,5	4,2
Finnair	4,28	2,39	-	0,6	-
Fortum	-	-	-		
HKScan	3,47	0,00	-	0,5	4,0
Kesko	-	#-	-		
Neste Oil	35,24	1,79	-	2,4	2,8
Nokia	5,08	-1,26	-	1,4	-
Olvi	25,90	1,73	16,5	2,7	2,7
PKC Group	23,01	-0,56	35,32	3,5	3,0
Stockmann	7,30	0,00	-	0,5	-
Stora Enso	11,01	-1,08	-	1,5	-

Vilnius 21.03

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Apranga	2,69	0,00	-	2,8	4,5
City Service	-	-			
Invalda	4,200	0,00	-	1,0	-
Linas Agro	0,651	0,00	15,9	0,6	-
Panevezio Statybos	0,973	-0,31	-	1,5	-
Siauliu Bankas	0,518	0,00	1,9	1,1	-
Snaige	0,250	0,00	-	0,5	-
TEO LT (Telekomas)	-	-	-		

Harju Elekter ▲ **+1,38%**

PRFoods ▼ **–1,23%**

LOE VEEBIST

Värsked börsiuudised: **www.aripaev.ee/bors**
Turuülevaade: **investor.aripaev.ee**